

10
DISSERTATIO JURIDICA
DE

Prod. 17. num. 14. 22.

1702 9
**APPELLATIONE
RESCRIPTO PRIN-
CIPIS REMOTA**

Quam

19
RECTORE MAGNIFICENTISSIMO
SERENISSIMO PRINCIPE AC DOMINO

248
DN. FRIDER. WILHELMO

REGNI BORVSSICI, ELECTORATVS
ET PROVINCIARVM HEREDE &c. &c.

IN ACADEMYA REGIA FRIDERICIANA

PRAESIDE

JACOBO BRUNNEMANNO

JURIUM LICENT. ET PROFESS. PUBL. EXTRAORD.

D. May. MDCCII. H. L. Q. C.

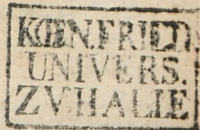
Eruditorum disquisitioni subjicit

CHRISTIANVS ANDREAS VOSSIVS

Seehus. Palæo-Marchicus

HALÆ MAGDEBVRGICÆ,

Typis Ioannis Gruneri, Acad. Typogr.

4

DISPUTATIO JURIDICA

APPELLATIONE
RESORTU PRIN-
CIPIS REMOTA

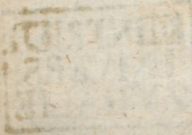
FACTORE MAGNIFICENTISSIMO
SERENISSIMO PRINCIPIS NO DOMINO

ON FRIDER. WILHELMO

ET PROMISSARVM HEREDIS REGIAE
IN ELECTORATU REGNI SACCINIAE

JACOBO BRUNNEMANNO

CHRISTIANVS ANDREAS VOSSIVS
Scolius Palatio Marchionis

Typis Iacobi Gruneri, Acad. Typogr.

2. D. B. V.

CAPVT I.

De

APPELLATIONE PER LEGES ET PACTA REMOTA.

SUMMARI A.

Negotia & res humana vicissitudinibus obnoxia, ut ab initio bona declinent ad malum, exemplo beneficij Appellationis. §. 1. Autores qui de Remediis abusus Appellationum scripserunt, in specie Dn. Hugo. ibid. Protelatio Processuum ex quibus Appellationibus potissimum metuenda sit. §. 2. ambages Processuum unde? ibid. Miseria hodierni Processus verbis alicujus Politici describitur. §. 3. Major prolixitas Processuum metuenda foret, ni ab aliquibus Appellatio ad Cameram remota esset. §. 4. Appellatio ad Cameram remouetur in terris Electoralibus. §. 5. An novus Elect. Hannoveranus etiam hoc jure utatur. §. 6. Par jus quo ad remotam Appellationem ad Cameram possident omnes Duces Saxonie. §. 7. Exceptis nonnullis Episcopatibus eorum, ibid. An Austriaci etiam hoc jure de non Appellando fruantur? §. 8. In terris Regi Suecice cassis non appellatur ad Cameram. §. 9. Reliquorum Statuum subditi s Appellatio ad Cameram non est prohibita, si Processus summam ap-

CAP. I. DE APPELLATIONE

4. *pellabilem transcendat. §. 10. Summa hæc variat, Autores de illa. In Provinciis Brandenburg, qualis? ibid. Quid si Princeps disponat subditos, ut Appellationi ad suprema iudicia renunci- ent? §. 11. Hoc ipsi licere concluditur ex causa impulsiva funda- tionis Camere. eod. §. Confirmatur ex superioritate Statuum territoriali, hodie plenissime Statibus per L. L. publ. acquisita. §. 12. Illustratur exemplo Pomerania Regio-Prussica sponte re- nunciantis Appellationi ad Cameram. §. 13. In Causis spiri- tualibus appellatio ad Cameram remota est per leges. §. 14. Idem dicendum de Causis iis annexis, Canonicatibus, Prebendis &c. §. 15. item in Causis Matrimonialibus. §. 16. Criminalibus ad Cameram non indulgetur. §. 17. In quibus causis iure civili Ap- pellatio remodeatur. §. 18. Removetur Appellatio a sententia in- terlocutoria. §. 19. In Processu Possessorio, praxi tamen admit- titur, nisi sit summarissimum. §. 20. Remota Appellatio, si par- tes eidem renunciunt. §. 21. Cautela circa renunciationem ap- pell. Creditori contra debitorem observanda, ibid. Præter has cau- sas sæpius Princeps removet appellationem. Rescripto. §. 22. Connex. cum Cap. 2. ibid.*

§. I.

Vod farum solet esse rerum ac ne- gotiorum humanorum, ut, pro varia indole ac figura eorum, paula- tim illa, quæ sapientissime & in u- sum ac salutem plerorumque sunt, instituta, degenerent & aberrent, plane a laudabili suo initio, & pri- mæva, ut ita dicam, ingenuitate ac innocentia; idem experientia toto veluti die testatur, de salutari alias beneficio Appellationum, quod illud nunc in tribunalibus plerisque ac foris non solum mul- tis.

PER LEGES ET PACTA REMOTA. 5

tis gravissimis abufibus fit obnoxium : sed etiam pro
relationes processuum, non sine miseria litigantium,
quoad bonam partem inde derivari posse. Hinc acer-
bæ quærelæ de anfractibus & ambagibus processuum,
ubi teste notoria observantia, jus liquidissimum per
multa lustra eludi potest, audiuntur sæpius; adeo ut
non nemo satis acute, æque cognitum in foris dicat esse
usum *L. properandum 13. Cod. de Judiciis* (ubi Processus ultra
triennii metas trahi prohibentur) & *capitis secundi*
Legis Aquilia, aut *L. Elia Sentia*. Nec minus cordatorum
Ictorum haud pauci solliciti fuerunt, ad obicem huic
malo ponendum, prolatis in medium variis consiliis &
remediis, quorum observatione abusus Appellationum
tollì posse persuasi fuerunt. Omnes autem in hoc ge-
nere superare mihi videtur, ob limatum iudicium usu
rerum forensium subfultum, tractatus Viri summi, & il-
lustris Vice-Cancellarii Hannoverani, Dn. Ludolphi
Hugonis, *de abusu Appellationum tollendo*.

§. II. Inprimis vero incommoda & abusus Appel-
lationum incrementa sumere, facile conijcere licet, si tri-
bunal, ad quod post varias instantias & mille labores
exantlatos, ultimo provocatur, non solum remotissi-
mum sit a foris ubi processus pependit hactenus, sed et-
iam ob actorum molem, negotiorum multitudinem, &
judicantium paucitatem, toediosissimum & lentissi-
mum modum procedendi observet, imo positis illis
circumstantiis observare necesse habeat, ut haud raro
nepotum & pronepotum turba demum exitum videat
(si modo videat, & non plane res in vado hæreat) illius
processus, quem eorum Avi aut proavi inchoarunt. Equi-
dem felix foret Germania, si adhuc brevi simpliciq; pro-
ce-

cedendi modo, qui Romanæ Reipublicæ tempore in usu fuit, conf. Obrechtii *specimen Process. Romani*, Polleti *historia fori Romani*, Excell. Dn. Jo. Sam. Strykii *Diff. de Process. Vet. Roman.* gauderet; Verum ille cum receptione juris Romani non simul tribunalia occupavit; quin potius loco ejusdem, multis ambagibus & meandris implicita procedendi forma, ex libro II. Decretalium potissimum hausta, placuit, haud dubie ob superstitionem seculi, & quia Pontificis etiam intererat suis Decretalibus confusionem intrudere mundo, uti Conringius hoc *in tr. de Orig. jur. in Germ.* passim indigitatum ivit.

§. III. Videtur vero mihi vivis coloribus depinxisse miseriam hodiernorum Processuū, Politicus non vulgaris, Forstnerus *in not. polit. ad Tacit p. 220. seq.* cujus verba adferre, ob nervosam elegantiam, forsitan non præter rem erit. *Nunc, inquit, ad litium diuturnitatem transeo, quam alteram justitiæ pestem dixi. Æterna hodie sunt jurgia, ut si cum sumptibus sic conferenda molestiarum ratio, gravius putes sic vincere, quam confessim damnari. Articulatim & lente hos discerpunt, qui semel perire potuerant. Sepe itur ad judices, causa narratur, aliquot anni abeunt, nec dum contestatio litis facta est. Omissio litigioso negotio hærent Patroni in causis minoribus, que nunc sponte, nunc eorum studio nascuntur e prima. Sic dubia ex dubiis feruntur, sic immani dilatione pereunt litigantes, magna in insontes inopesque injuria. Nam qui in divitem inimicum pauper incidit, tam longo & sumptuoso itinere conficitur. Ne quare cur tam diu iudicibus placeat & Patronis ad se delatos cruciari. Nempe ex mora & tempore sua opera aestimatur. Sic Patronus, inquam, crescit, sic iudicibus merces. Multa scripsisse, multa audivisse, acerrime vendunt, eo pejores, quod que peccant, ipsi justitia imputent. Rem acu, quod ajunt, tetigisse,*
expe-

PER LEGES ET PACTA REMOTA

7

experientia cuius facile persuadebit. Interim tamē fateri & illud necesse est, quod primaria longævitas processuum causa, inter alia etiam, ex abusu Appellationum fomentum & incrementum sumat.

§. IV. Ergo inter tot mala quibus Diva Themis luctatur in Germania nostra, illud levaminis bonis avibus introductum est, non parum ad abbreviandas lites faciens, quod in nonnullis Causis plane non appellatio admittatur, in nonnullis restricta sit. Nimirum Appellatio potissimum duplex in foris & territoriis Statuum deprehenditur. Una est quæ fit ab inferiori ad superiorem iudicem in eodem territorio, eademque Provincia sive sub eodem Principe; altera vero, quæ ad Cameram Imperialem, sive quod cum ea habet concurrentem jurisdictionem, Dn. ab Andler. *Jurispr. lib. 2. tit. 1. p. 1. §. 10. 36. Mauritius Diff. de Judic. Aulic. §. 12. Schüz. 7. P. Vol. 2. Diff. 3. §. 2. lit. B. Judicium Aulicum*, devolvitur. Quia autem partim propter territorium v. c. Electoratum, partim propter causas ipsas, Appellationes nonnullæ ad Cameram vel iudicium Aulicum sunt remotæ; præterea nonnullæ in ipsis Statuum territoriis prohibitæ, ordine nunc illæ recensendæ erunt.

§. V. Ab initio quidem Electores omnes, Ecclesiastici & Seculares gaudent privilegio de non Appellando. Indulgit iis hoc beneficium, una cum multis aliis, Imperator Carolus IV. Conditor *A. Bullæ* in eisdem *tit. 11.* Ubi notandum, quod Ecclesiastici Electores non semper constanti serie hoc privilegio usi sint, sive quod benignitatem crediderint, subditis suis potestatem appellandi indulgendi, sive, quod sumptibus in Revisorium tribunal, suis in terris erigendum impendendis

hoc

8   CAP. I. DE APPELLATIONE
hoc modo parcere voluerint. Sic olim Elector Moguntinus
appellationem indulgebat, si causa pretium 400. fl.
excedeat, vid. *Churf. Mäynzische Hoffgerichts Ord-*
nung. Tit. von welchen Urtheil x. Joh. Limnæus *J.*
Publ. Lib. 3. cap. 4. n. 7. Hodie vero jure Appellandi plene
utitur teste Jac. Blumio *Process. Cameral. tit. 47. tab. 1.* Tre-
virensis ArchiEpiscopus & Elector autem adhuc hodie
abstinet usu hujus privilegii, vid. Blum. *l. c. num. 43.* circa
dubium ob vicinitatem Camerae Imperialis, uti conjicit
Burgoldensis, (sive quod verum ejus nomen est) Olden-
bürger, *ad Instrum. Pac. p. 2.* Colonienfis Elector, 1653.
privilegium de non Appellando in usum iterū revocare
annixus est, verum cum status deprecarentur sumptus
in futurum judicium revisorium impendendos, permi-
sit appellationem, si summa super qualitigatur 1000. fl.
transcendat. Dn. Schwed. *Jur. Publ. Part. spec. cap. II.*
num. 2.

§. VI. Reliqui Electores seculares constanter
sue jure usi sunt, nec subditis in Electoratu habitantibus
permiserunt, a se per modum Appellationis causam de-
volvendi ad Cameraam. Just. Theod. Sprenger. *Inst. J.*
Publ. Lib. 2. cap. 29. Rumelin, *ad A. Bull. p. 2. D. 2. tb. 2.* Co-
hæret enim hoc jus de non appellando Electoratu, &
commune est omnibus Electoribus. Unde & Bavariae
Dux, postquam membrum Collegii Electoralis factus
est, eo ipso etiam Privilegium hoc dignitati annexum
obtinuit. vid. Rodinus *Pandect. Camer. lib. 1. tit. 20.* Hinc E-
lectori Hannoverano etiam idem jus quæsitum esse, ex
tempore scilicet, quo ab Imperatore hac nova dignitate
Electoralis investitus est, nec speciali concessione opus
habere, sat clare innuit A. Bulla *Cap. XI. Art. ult.* Ceterum
quæ

PER LEGES ET PACTA REMOTA. 9

quæ de Electorum jure de Non-Appellando in genere diximus, ultra Electoratum quatalem non extendenda sunt, cum in reliquis Provinciis, juxta summam in Privilegiis obtentam, Appellatio ad Cameram admittatur.

§. VII. Electoribus autem adjungi quoad exercitium hujus juris merentur *Duces Saxoniac*. Nam hi jam ab Imperatore Sigismundo impetrato, postea ab Imp. Ferdinando I. confirmato privilegio gaudent, ut ab iis ad Cameram Appellatio non permittatur, Knichen. *de Sax. non provoc. Jur. & Privileg. ad verb. privilegium*. Carpz. *Diss. de Jure ac Privilegio Electorum Ducumque Saxoniac de non appellando*. Atque hoc jure Saxonico utuntur omnes Saxoniac Ducēs, etiam in locis in quibus jus civile obtrinet, ut in ditione Coburgensi & Hennebergensi, usque ad Sylvam Thuringicam. *Adr. Gylman. tom. 3. Symphor. Cameral. f. 31. & 274. Limnæus tom. 4. addit. ad Jus Publ. lib. 3. c. 10.* ubi iis etiam respondet, qui putant, hoc privilegium fuisse tantum concessum & extensum ad ea loca, ubi jus Saxonicum viget. Interim tamen negari haud potest, quod incolæ Episcopatum Saxoniac, nimirum, Numburgensis, Martisburgensis & Misnensis provocare & appellare possint ad suprema judicia, Cameram Imperialem & judicium Aulicum, conferantur *Act. a 1692. in Aula Casarea in Puncto vot. & sess. in Comit. horum Episcopat. apud Cassandr. Thucel. in Elect. Jur. Publ. Curios. Cap. 8. §. 5. p. 322. Carpz. alleg. Dissert. Cap. V. §. 56. seqq.* licet praxis huius appellationis fere ignota sit.

§. VIII. Pari iure cum Ducibus Saxoniac frui *Archiduces Austriac* dicuntur. Atque huc refertur Diploma Caroli V. *de Dat. Brussel. 1522. 28. Mart. & ejusdem Diplo-*

B

ma

ma de d. *Augsburg. 1530.* apud Linnæum *J. P. L. 5. cap. 2. §. 33.* Notabile tamen est, quod Blumius asserat in *Process. Cam. tit. 47. tab. 3.* Privilegium illud quidem Cameræ insinuatum fuisse, sed ab eadem nec dum receptum aut confirmatum esse. add. Röding *Pand. Cam. lib. 1. tit. 20. p. 308.* De *Wurtembergie Ducibus* testatur etiam Myler. ab Ehrenbach in *not. ad Rumelin. p. 2. D. 2.* quod privilegium de Non-Appellando ab Imperatore Maximiliano I. in Comitibus Vormatiensibus 1495. impetraverint. add. Casp. Klock. *Diss. inaug. de regal. dign. cap. 1. §. 66.* De Comite, vel hodie Principe, Frisiæ Orientalis idem asserit Rumelinus ad *A. B. p. 293.* cum cujus testimonio tamen conferendus est Blumius *l. c. p. 362.*

§. IX. Sic etiam Appellatio ad Cameram remota est vi Instrumenti Pacis Westphalicæ *Artic. 10. §. 12.* in terris Germanicis *Regi & Corona Svecicæ* nexu feudali concessis, nimirum ratione Ducatus Bremensis, Verdenensis, Pomeraniæ citerioris & Principatus Rugiæ ac Dynastiæ Vismariensis. Eam ob causam 1653. a Christina Regina Sveciæ per Sehringum Rosenhahn & Benedictum Oxenstirn cui simul Præsidis munus demandatum, summum Appellationis Tribunal Vismariæ erectum est, quarum cæremoniarum processum exhibet *Theatrum Europæum tom. 7. p. 424. tum & Prodrromus partis 1. Decisionum Vismariensium a B. Dn. Mevio, olim Vice-Præside hujus Tribunalis, collectarum & editarum.* Ceterum a terris Ducis *Lotharingæ, Burgundiæ, Sabaudie* & aliorum Principum Italicorum hodie non amplius appellatur ad Cameram, licet non negandum sit, quod illi Duces fide clientelari obstricti sint sacro Romano Imperio, conf. Conring. *de fin. Imp. C. XXII.* Dn. Schurtzfleisch. *Diss. de jure Augusti in Italiam.* Cæsarinus
Furf-

PER LEGES ET PACTA REMOTA. II

Furftnerius *de ſuprematu & jure legat. Principum Germaniæ*
p. 52. ſeqv.

§. X. Reliquorum Imperii Statuum ſubditi Appellatio-
nes ad ſuprema judicia inſtituunt. Interim tamen, ne,
promiſcua appellandi licentia proceſſus nimis protelen-
tur, aliquantiſper hic Principibus cautum fuit, dum cer-
ta ſumma iis indulta eſt, quam filis in proceſſu non ex-
cedat, appellatio ad Cameram eſt illicita. Quænam
vero ſumma Appellabilis cujuſque Status ſit, non placet
huc transferre, cum Rerum Cameralium ſcriptores co-
pioſe talia ingerant, videantur ex iis Roding. *Pandect. Ca-
mer. lib. 1. tit. 2.* Blumius *Proceſſ. Camer. cap. 47.* Variant
vero ſummæ ipſarum Provinciarum quæ Electoribus
ſubſunt, ſed proprie ad Electoratum non pertinent. Sic
inſpecie, per conceſſionem invictiſſimi Imperatoris
LEOPOLDI, 1690. 29. Novembr. Sereniſſ. ac Potentiſſ.
Domui Electorali Brandenburgicæ, quoad Provin-
cias extra Electoratum, privilegium de non appellando
in Poſſeſſorio absolute datum, in *Petitorio* vero ſumma ap-
pellabilis extenſa eſt ad 1500. thaleros, quæ ſumma tan-
ta eſt, ut nemo Principum Imperii majori in hoc pun-
cto gaudeat.

§. XI. Cum itaque in Provinciis Principum jus
appellandi ad Cameram, quo ad certam ſummam, tan-
tum ſit prohibutum; merito nunc in diſceptionem,
venit, quid juris ſit, ſi Princeps poſſit diſponere Provin-
ciarum ſuarum Conſiliarios (*die Landt-Räthe*) aut alios
qui populum ſuum repræſentant, ut ſponte renuncient
Appellationibus ad Cameram; ubi quæritur, *an hiſce*
paſtis poſſit contradicere Imperator, aut Camera, pr. ſudicium-
que aliquod allegare valeat? Ad cujuſ quæſtionis decifio-

B 2

nem

nem multum conferet haud dubie, nosse causam finalem
 Judicii Cameralis fundandi. Nimirum cum tempore
 Maximiliani I. Imperatoris, diffidationes & duella privata
 (antea permilla, vid. Aventin. *Annal. Bojic. lib. 4.*
c. 248. Marqv. Frecher. *tom. 2. Germ. Script. ab initio.* Schot-
 tel *Antiq. Jur. Germ. c. 28.*) aliique modi privatæ vindictæ
 cessarent, propter sanctionem pacis publicæ ab eodem
 Maximiliano I. editam; necesse videbatur, ut erigeretur a-
 liquod iudicium Generale per Germaniam, in quo tam
 causæ Statuum interse, quam ipsorum subditorum deci-
 derentur. Eo tempore nondum Status ad illam potentiam
 adspiraverant in Provinciis suis, ut illas modo & forma
 sanæ politicæ conveniente gubernare potuissent; multo
 minus cum Statuum ærario ita comparatum erat, ut sumptibus,
 ad proprium Tribunal conservandum, & autoritatem ipsi
 in refractarios armata manu conciliandam, necessariis
 instructi essent; Hinc placuit Statibus, ut communi nomine
 Tribunal sive Camerae iudicium in certo loco institueretur,
 præsertim cum iudicium Aulicum necesse haberet Imperatorem
 peregrinantem sequi, nec certo loco affixum esset. conf. Vitriar. *Jur. Publ. Lib. IV. tit. 6. §. 1.* Dn. Schweder. *J. P. Part. spec. Sect. 1. Cap. 13. §. 1.* Dn. Coccejus *J. P. C. 32. §. 2.*

§. XII. Apparet exinde, quod, cum status hodie in Imperio valde sit mutatus, & ratione potestatis veteris & modernæ Statuum, maxime Potentiorum, in suis Provinciis tanta sit differentia, quanta est inter cælum & terram; ac nunc illi ob superioritatem territorialem pleno exercitio omnium iurium Majestaticorum, intuitu suarum Provinciarum gaudeant, vid. Dn. Præs. *de Jure Principis circa Rat.*

PER LEGES ET PACTA REMOTA. 13

Civitat. Cap. 2. num. 2. nexus parentium & imperantium, tum & harmonia civitatum inde deliquium patitur, si ab ipsorum Dicasteriis & tribunalibus, ulterior adhuc detur provocatio ad iudicium quod remotissimum est, quod magna difficultate aditur, & quod extra territorium Jus dicentis situm est. Ergo quod olim in Statutum gratiam fuit erectum Tribunal, ubi ipsi proprii carebant, illud hodie, ubi illi in suis territoriis Dicasteriis sunt instructi, oneri illis est & incommodo. Unde sequitur, nullum præjudicium allegare valere quenquam hoc casu, si subditi sponte & persuasione Principis renuncient beneficio Appellationis ad Cameram, præsertim cum cuius licitum sit, favori pro se introducto renunciare. Quemadmodum itaque Judex privatus conqueri non potest, quando in obligatione & chirographo renunciatur appellationi, si forsitan lis desuper oriri possit: perinde nec Camerales inique hoc ferre possunt, & ob paritatem rationis idem dicendum est de iudicio Aulico. Nam & illud eo tempore fundatum est, ubi Status tua jura non adeo plene recuperaverant.

§. XIII. Illustre hujus rei exemplum non ita pridem contigit in Pomerania Regio-Prussica, ubi status Provinciales considerantes incommoda & protelationes litium ex appellatione ad Cameram provenientes, volumina Actorum eo transferendi difficultatem & sumptus, moras in pronuntiando, tum & alia certas ob causas silentii peplo involvenda vitia, sponte & deliberato huic beneficio, quod ipsis competeat, Appellationum ad suprema Judicia Imperii renunciarunt, quod exemplum ut reliquæ Provinciæ, amore erga Principem suum non minus flagrantibus, imitentur, videtur optandum celerioris

ris justitiæ cursus promovendi ergo. Et sane ipsi Consiliarii Cæsarei huic consilio, de subditis eo disponendis, an fam præbuisse videntur. Nam cum Sereniss. ac Potentiss. FRIDERICUS WILHELMUS M. *gloriosiss. mem. 1785.* absolutum Privilegium de non Appellando in omnibus Provinciis quæreret, sed non impetrare posset, Ministri Cæsarei Electori bene cupientes suadebant, *satius esse ab Eo Ordines Provinciales persuaderi, ut ultro isti beneficio renuncient.* Baro à Pufendorf. *Rer. Brandenb. Lib. XIX. §. 1.* Verum, quod consilium salutare tunc in actum deduci temporum injuria haud potuit; illud, ne exitu porro careret, effecit nunc ex parte & efficit felicissimum regimen GLORIOSISSIMI NOSTRI REGIS.

§. XIV. Ceterum ratione causarum cum nonnullis ita comparatum est, ut Appellatio ad suprema Judicia Imperii plane legibus publicis remota sit. Huc pertinent potissimum Causæ spirituales & Ecclesiasticæ, Nempe si agatur de religione, doctrina fidei, jure Patronatus, jure Advocatiæ, causis matrimonialibus, nam hæ & aliæ ejusdem naturæ a Camera jurisdictione exemptæ sunt, & in Statuum Protestantium Judiciis Ecclesiasticis, quæ vulgo Consistoria vocantur, deciduntur. Nam politica circa sacra potestas, per transactionem Passaviensem, insecutamque Pacem Religiosam, Augustæ Vindelicorum 1555. unanimes Ordinum ac Statuum consensu initam, plenissime Statibus Protestantibus concessa, vel potius a Papa fraudibus usurpata, restituta, ac celebri Pace Westphalica per *Art. V. §. Jus Dioces. 28.* confirmata, & Pontificis jurisdictio, usque ad Christianam compositionem, suspensa est.

§. XV. Non levis vero disceptatio orta est de causis

PER LEGES ET PACTA REMOTA. 15

fis Capitulorum & Præbendarum, sive Ecclesias
 sive Canonicos de redditibus litigantes concerne-
 rent, *an scilicet hi ad Cameram a Principe, in cujus territo-
 rio degunt, appellare possint?* Quanquam vero nonnul-
 li Status hoc casu permiserint appellationes ad Came-
 ram, uti hoc testantur multi processus ex Ducatu Mag-
 deburgico, Principatu Halberstadiensi & Mindensi, hac
 ratione ad Cameram devoluti; attamen solidissimæ ra-
 tiones adsunt, quæ evincunt, ejusmodi appellationes
 non posse citra deminutionem Superioritatis territoria-
 lis & jus Principum circa sacra fieri. Causas enim spi-
 ritualis, aut spiritualitati annexas, qualis est etiam lis
 de Præbendis Canoniatuum, Barbosa *tr. de Canoniat.
 & dignitat. Cap. 12. §. 8.* solus Judex Ecclesiasticus dijudi-
 care valet. Marta *de Jurisdic. Part. 4. Cas. 145. n. 8.* &
 consequenter Episcopus, vel per modum Appellatio-
 nis Papa. Ex qua causa etiam Camera Imperialis in
 causis ejusmodi fundatam Jurisdictionem haud habet,
 Andr. Gail. *obs. Cameral. lib. 1. obs. 38. n. 1.* Mynsing. *Cent.
 1. obs. 100.* Jam vero Jurisdictio Ecclesiastica in territo-
 riis Protestantium est suspensa, & sic suprema facultas
 cognoscendi in Ecclesiasticis ad illum, qui superiorita-
 tem territorialem habet, devoluta est. Instrum. Pac.
 Westphal. *Art. 5. §. Jus Diocesani, 48.* ibi: *tam inter Catho-
 licos & Augustanae Confessioni addictos &c.* Ergo illud jus
 quod durante Hierarchia Papali penes Papam & Episco-
 pos fuit, devolutum est ad Status, nec Camera, ad quam
 eo tempore appellatio concessa haud fuit in hisce causis,
 eam Jure postea sibi vindicare potuit. Plenius vero hanc
 superioritatem in Ecclesiasticis Principium protestan-
 tium, & inde illicitam appellationem ad Cameram in
 ejus-

ejusmodi causis, demonstrarunt Illustr. Dn. Stryk. *de Jure Papali Princip. Evangel. Cap. VI. §. 3.* Exc. Dn. Conf. Bode *de illicita a Principibus Protest. Provocatione in caus. Eccles.* Dn. Thulemar. *in eleg. Respons. Jurid. circa hanc quest.* add. Cramerii *Diss. Inaug. de Causis Consistorialibus, an & quatenus ad Judicium Aulicum Imper. spectent.*

§. 16. Eadem est ratio, cur in matrimonialibus appellatio ad Cameram in terris Statuum sit remota. B. Dn. Brunnem. *Proc. Civ. cap. 13.* Nec admititur in Camera Causa matrimonialis, licet per simplicem querelam eo devolvatur. Blum. *Process. Camer. cap. 43. num. 14.* Interim tamen certum est, posse a Consistoriis nostris etiam in matrimonialibus aliisque spiritualibus ad ipsum Principem provocari. Dn. Brunneman. *de Jur. Ecelesiast. lib. 3. c. 10. §. 2.* add. Mevius. *Decis. Part. 4. Dec. 1. num. 5. & p. 2. D. 165.*

§. XVII. In criminalibus omnem prorsus Appellationem ad superiorem remotam esse, ex experientia & testimoniis Dd. satis constat. vid. Carpzov. *Prax. Crim. quest. 139. n. 14. seq.* Quam bene vero hoc introductum, sit merito disceptatur, & in specie contra Carpzovium Appellationū in Criminalibus æquitatem defendit Justus Oldekoppius, practicus non proletarius, *tr. de Appellatione in Caus. Criminal.* Et sane optandum esset, ut hodie in multis judiciis ingeminare non necesse foret querelam B. Dn. Brunnemanni, quando ad *L. 6. ff. de Appell.* exclamat: *Prob superi! quanta hodie vitia & solacismi in Criminalibus non admittuntur? sepiissime negliguntur litis contestatio, atque interrogatoria generalia, omittitur confrontatio. Defensio Inquisiti insuper habetur, & tamen denegatur Appellatio.* E- quidem certum est, quod Appellationes in criminalibus

PER LEGES ET PACTA REMOTA. 17

bus ad Cameram plane remota sint per Leges publicas, vid. *Ordin. Camer. Part. 2. tit. 28. §. Item. Gail. Obs. Cameral. Lib. 1. obs. 1. n. 28. & ibi Dn. Fabricius in Addit. Mynsing. Cent. 4. Obs. 4.* Verum propterea non sequitur, ergo etiam in Statuum territoriis Appellatio in Criminalibus non est admittenda, quippe quæ & de jure civili, per *L. non tantum. 6. de Appell.* fuit permiffa ill. Dn. Stryk. *Diss. de Jure Humaniore C. 4. Cas. 31.* nec præterem absonum videtur Berlichio in Causis civilibus & pecuniariis Appellationes concedere, in Capitalibus vero illas denegare, *Part. 2. Dec. 231. add. Schilter. Exerc. 49. § 1.*

§. XVIII. Atque sic perlustravimus Appellationes per Leges & Conventiones publicas remotas, ita ut ad suprema judicia Imperii devolvi haud possint. Verum cum Status in suis territoriis gaudeant potestate legum ferendarum, Tribunalia erigendi, illisque ordinationibus processuum salutaribus prospiciendi; merito illis etiam potestas ac facultas vindicanda est circa Appellationes in illorum Judiciis frequentes, ne temerariæ illæ sint & immortalitati litium ansam præbeant. Igitur præter illas causas, quas adduximus, ubi Appellare non licet ab ipsorum Judiciis & Dicasteriis ad Cameram, sunt & aliæ, ubi plane appellatio remota est, quod secundum ductum iurium in nostris terris receptorum fit in causis haud paucis. Quaquam enim Appellationum favor insignis sit, dum spectat ad defensionem, quam nec Diabolo, si in iudicium veniret, denegandam esse, Dd. communiter concludunt; attamen necessitas postulavit in sequentibus causis appellationis beneficium remove.

§. XIX. Nimirum jure Civili conceditur tantum Ap-

C

Ap-

Appellatio a sententia *definitiva*, ab interlocutoria autem removetur; nisi habeat vim definitivæ, aut gravamen contineat irreparabile, quod per sententiam definitivam, vel appellatione ab ea corrigi nequeat. *L. 7. Cod. Quor. appell. non. recip.* Mevius. *Part. 2. Dec. 298.* Carpov. *lib. 3. Resp. 48. num. 18.* Jure Canonico autem per *famosum Cap. Bonæ memoriæ X. de Appell.* ab omni interlocutoria sententia appellatio conceditur. Nam torum illud jus, sub prætextu æquitatis naturalis, tædiosum processum in forum intrusit. Hinc etiam Patres in Concilio Tridentino, licet plerique mancipia Papæ essent, & veterem barbariem retinendi avidissimi, conf. Petri Suavis; *Historia Concilii Trident.* attamen *sess. 24. c. 20. de reform.* restrinxerunt libertatem appellandi.

S. XX. Præterea Appellatio removetur a sententia lata in *causa possessorii*, seu in Interdictis. *L. 1. Cod. de moment. Possess.* quod iterum fecus Jure Canonico per *Cap. 1. in f. de sequestr. poss.* quod praxis inferiorum Judiciorum sequi etiam solet, nisi restringatur. Pertinet huc Rescriptum Sereniss. Electoris Brand. FRIDERICI WILHELMIM. gloriosiss. memoriæ de A. 1670. Es sollen auch hinführo in folgenden Fällen keine Appellationes an unsern Hoffgerichte angenommen werden/in summarissimo possessorio, a sententia mere interlocutoria, wenn jemand gegen Caution de demoliendo auff seinem Grund zu bauen zugelassen wird - - Bau - und Zimmerungs Sachen ic. Et in genere, appellatio removetur, quando sententia lata est quæ, moram non fert, & quarum maturatio ad publicam utilitatem spectat *L. fin. pr. de Appell.* ut in *Causa alimentorum*, in *collectis & contributionibus*, *refectione aggerum*, quod plenius deducunt B. Dn. Brun-

PER LEGES ET PACTA REMOTA 19

Brunneman. *Process. Civil. cap. 28. num. 17. seqq.* Mevius *Decis. Wismar. Part. 4. Decis. 35.* Scaccia *de Appellat. quest. 17. limit. 8.* Sic etiam non admittitur appellatur de Anna militum, ut scilicet frumentum in usum militum non colligatur. *L. ult. de Appell. recip. Rebuff. tr. de appell. art. 7.*

§. XXI. Appellatio denique remota censetur, si pars Appellationi renunciavit, *L. fin. §. fin. Cod. de tempor. appell.* Possit autem partes Appellationi renunciare expresse & tacite, nullum est dubium, cum favore pro se introducto uti cuius integrum sit. *Conf. Rebuff. de Appel. art. 15. gloss. 1. num. 6. Scaccia de Appell. qu. 17. lim. 2. num. 1. seq.* Debet tamen, litium evitandarum causa, formula renunciationis esse clara, v. c. quod contentus velit esse sententia primi Judicis, quæcunque illa fuerit. Nam ille qui promisit stare sententiæ, non quidem simpliciter, sed qualiscunque erit, videtur tacite renunciare futuræ appellationsi, & ideo non potest appellare. *L. tale pactum. §. qui provocavit. ff. de Pact. Henric. de Bover. Singular. 64. num. 25.* Hinc Cautela supeditatur Creditori, ut si alicui certam pecuniæ summam mutuo det, obligationi inferendam curet, daß Er / der Debitor, sich hiermit aller Appellation, Supplication, Revision und Zuflucht zu den Ober-Gerichten wolle verziehen / und sich verbunden haben / auf den ersten Richterlichen Ausspruch / der Execution ohne alle weitere Appellation sich zu unterwerffen u. *add. ill. Dn. Stryk. Cautel. Contract. Sect. 1. Cap. 5.*

§. XXII. Verum cum & tali modo maxima pars causarum Civilium remaneat, ubi Appellatio permittitur; solent Status Imperii in tribunalibus suis & Judi-

ciis ad frivolas & temerarias appellationes impediendas & restringendas, Appellantibus juramentum imponere, quod non protelandæ causæ ergo appellent. In non nullis locis etiam certa summa ab Appellantibus est deponenda, quam perdunt, si sententiâ Judicis a quo confirmetur. Contingit etiam haud raro, pro variâ causarum civilium indole & figura, ut summus Princeps ista lege det Judicem in certa causa, ne ab ipso appelletur, qui vulgo dicitur datus eum clausula: *Remota appellatione*, idque sapius a Marco Imperatore factum esse jam apud Romanos, testis est Ulpianus in *L. 1. §. ult. a quib. appel. non lit.* Quando itaque Princeps possit Judicem remota Appellatione constituere, tum & in quibus causis, sequentibus capitibus exponendum erit.

CAPVT II.

De

POTESTATE PRINCIPIS APPELLATIONEM REMOVENTIS.

SUMMARIA.

Connexio cum Cap. I. §. 1. Requiritur potestas summa, non subalterna. §. 2. Excluditur hinc potestas Principis titularis. §. 3. Et qui potestatem delegatam habent, ut Commissarii. *ibid.* Illustratur exemplo legati Pontificii Lutherum condemnatis, a quo hic recte appellabat ad liberum Concilium. §. 4. Possit vero a Papa ita appellari, hodie num sustinet Ecclesia Gallicana. *ibid.* Ratio, cur ille, qui supremam in Civitate habet potestatem possit Appellationes suspendere. §. 5. Princeps, vi sanorum Principum politicorum, est

est supremæ moderator & arbiter salutis publicæ, & judicio-
rum. §. 6. idem hoc veteres Dd. jam concesserunt, licet sub in-
commodis expressionibus de plenitudine potestatis. §. 7. Nec
obstat potestati Principis appellationes removentis, quod legi-
bus & observantiæ a bono Principe mos geri soleat. §. 8. Aliud
enim dicendum est, si salus publ. aut utilitas communis urgeat
derelictionem pristinæ observantiæ. §. 9. Quid in specie de potestate
Principum & Statuum Imperii hic dicendum sit. §. 10.
Eadem potestas iisdem adscribitur. *ibid.* Plenius hoc probatur
ex duplici consideratione, dum alia potestas Principum intuitu
totius corporis; alia intuitu subditorum & territorii sui. §. 11.
Ob superioritatem territorialem Principes & Status gaudent
omnibus juribus ad rempubl. gubernandam necessariis. §. 12. Et
sic etiam summam potestatem circa facultatem judiciariam ex-
ercere possunt. §. 13. Si scilicet causæ per leges Imperii non pos-
sint per appellationem ad suprema judicia devolvi. §. 14. Si que-
relæ subditorum super judiciis Principum deferantur ad Im-
peratorem, ab hoc litera informatorie prius exigenda. *ibid.*
An Princeps vel Status appellationem removeere possit in causa,
quæ ex natura sua ad Cammeram devolvi posset. §. 15. Rati-
ones dubitandi *ibid.* responso ad illas, quod Principes inter se
litigantes, per conventiones publ. ad Cameram sint adstricti,
§. 16. Licet inter potentiores status vix via juris semper at-
tendatur. *Causa.* §. eod. Causæ subditorum Statuum propterea
Camera assignatæ, quia hi propriis Dicasteriis carebant, nunc
statu mutato, mutandum & jus. §. 17. Limitatur ista senten-
tia ex regulis prudentiæ. §. 18. Valent adductæ assertiones de
omnibus Statibus superioritate territoriali gaudentibus. §. 19.
Etiam de Civitatibus Imperialibus. *ibid.* Quid de Comitibus, &
Baronibus immediatis & Nobilibus Imper. immediatis juris.
§. 20.

Superiore Capite perlustravimus causas, quæ partim in *totum*, uti in Electoribus, partim in *tantum*, scilicet quo ad certam summam, in reliquis Provinciis Statuum, remotæ sunt per pacta publica & conventiones a Judiciis supremis Imperii; tum & consideravimus causas, quæ ipsis legibus civilibus ambagibus Appellationum eximuntur in tribunalibus Statuum. Verum quoniam hæ parvo numero circumscriptæ sunt, & pro variis aspectibus politicis, ac figuris negotiorum publicorum, longe plures occurrere possint causæ, ubi Princeps appellationes remove, & Processus amputare utile & statui suo proficuum judicare potest; hinc ante omnia convenit, nunc indagare potestatem, qua Princeps pollere debet, siquidem clausulam: *Remota Appellatione* rescripto suo inferere cupiat.

§. II. Nimirum cum natura & indoles Appellationis in eo consistat, ut fiat & interponatur a iudice inferiori ad superiorem, donec ad supremum iudicem devoluta est; sponte exinde fluit, Principem qui Appellationem remove cupit, debere tanquam pollere potestate, ut nullum in sua Republica agnoscat superiorem, & qui talis est, ille simul, vi iurium majesticorum & ad Rempublicam regendam necessariorum, Appellationes, pro interesse publico, quippe quæ norma & cynosura esse debet, ad quam Principum consilia diriguntur, modo indulgere & ampliare, modo coarctare & restringere valet. Eadem itaque potestas hic indulgenda est circa remotiones appellationum, siue supremum imperium sit penes unum, uti in Monarchia, siue conjunctim exerceatur in Collegio Optimatum, nimirum.

mirum in Aristocratia, five etiam dependeat a toto populo, modo Democratico.

§. III. Itaque facile largimur Marantæ *de ordine Judiciorum. Part. 6. tit. quando Appellet. num. 237.* Marchefio, *de Commissar. Part. 1. cap. 8. num. 12.* Baptist. Fragofo *de de Regim. Christ. Reipubl. Part. 1. Lib. 8. Disp. 24. num. 213.* Nul- lum inferiorem Principem, scilicet qui titulo tenuse est, & quo ad modum regiminis Civitatis suæ ab alio dependet, clautula: *remota appellatione*, uti posse. Fieret enim hoc in præjudicium superioris, & ille sibi amplio- rem potestatem arrogaret, quam revera & de jure ipsi competit. Roland. a Valle *Consil. 29. n. 15.* Nec posse sibi hanc potestatem vindicare Nuncios Apostolicos, & ipsos Legatos a Latere, a Pontifice missos, concedunt Pon- tificii Doctores, licet in amplianda ipsorum potestate, a- dulatorie liberales alias esse soleant. Sigism. Scaccia *de Appellat. qv. 16. lim. 1. num. 106. & 109.* Quod tamen declarat Marchef. *de Com. loc. cit.* nisi id specialiter ipsi sit indultū, scilicet ab eo, cui suprema potestas competit & ad quem ultima provocatio dirigi solet. Quod & de Commissariis valet, si a Principe literis commissorialibus clausula hæc sit inserta, ut remota omni appellatione pronuncient. conf. Mevius *Part. 3. Decis. 187.* Imo cum sæpe frivole re- cufari soleant Commissarii, potest inseri clausula: *remota recusatione.* And. Gail. *Obs. Cameral. lib. 1. Obs. 33. num. 4.*

§. IV. Quando itaq; potestas removentis Appellationem non est suprema, frustra illa Diplomatum & Commissio- rialibus judicum Delegatorum conceditur. Exemplum hujus rei illustre præbebat superioribus seculis Reformatio Evangelica. Cum enim eo tempore Pontifex Cardinali Cajetano & aliis in mandatum dederat, ut

Lu-

Lutherus vel revocarēt doctrinam, vel condemnaretur omni appellatione desuper remota; recte Lutherus appellabat (pro statu illorum temporum, nam alias Concilia nihil aut parum conferunt ad emendationem religionis) ad liberum & universale Concilium. Notatu digna sunt ejus verba ex scripto cui tit. *Appellation an ein Christl. frey. Concilium de An. MDXX. derohalben so appellire und beruffich mich mit dieser Schrift/ auff ein zukünftig frey stüber Concilium, für mich und für alle die mir anhangen und bedinge/ daß ich die Appellation will ausführen und beweise x. Bitte derohalben demüthig die Allerdurchlauchtigsten x. Fürsten ganzer deutscher Nation, wolten zur Rettung Göttlicher Ehre und Schus Christl. Kirchen Lehre und Glaubens/ auch Erhaltung freyer Christl. Concilien, mir und meiner Appellation anhangen.* Quæ appellatio cum ab ipsis Pontificiis cordatioribus pro æqua reputaretur, tandem adegit Pontifices, ut non obstante horrore erga Concilia consentirent in Tridentinum, postquam variis technis effecerant, ut illud suæ autoritati damnosum, haud præviderent, ceu illas strophas exponit prudens Pontificius scriptor Venerus, Petrus Suavis, in *historia Concilii Tridentini*. Consetiam solidum scriptum sub tit. *Ursachen warum Evangelische Fürsten und Stände das Concilium zu Trient nicht besuchen/* ap. Frid. Hordleder, *de caus. Bell. Germ. lib. 2.* Et sane Pontificem in spiritualibus & controversiis religionis subesse Concilio, non solum Patres Concilii Constantiensis fortiter asseruerunt; Sed hodiernum etiam, inter famosas *quatuor Propositiones*, quas 1682. 19. Mart. Clerus Gallicanus Parisiis publice stabilivit, & autoritate Regis ab omnibus Academi-

is &

APPELLATIONEM REMOVENTIS. 25

is & Collegiis docentur & affirmantur, ordine secunda est, quod *Papa inferior sit & subjectus Concilio oecumenico & universalis*; & IV. quod *Papa non sit infallibilis, nisi presideat Concilio Oecumenico & ab hoc potestatem accipiat*, vid. *vita P. Chaisii p. 275. sequ.*

§. V. Cæterum, quo nullus remaneat scrupulus, quod Princeps, suprema potestate in Republica sua gaudens, possit appellationes & alia remove; fundamentum est quærendum in eo, quod nulla Civitas aut Respublica speratum finem, nimirum tranquillitatem & & felicitatem communem obtinere queat, nisi illi qui ex statu naturali in cætum coiverunt, securitatis gratia, in unam voluntatem conferant illud, quod publice, h. e. circa curam conservandæ civitatis suscipiendum est, & sic voluntas unius in Monarchia, aut plurium, in reliquis formis politicis, pro omnium voluntate habeatur. Proinde apud subditos nulla curarum publicarum pars remanet in Republ. Monarchica, nec apud plebem in Aristocratia, nec apud singulos in Democratia, conf. Puffendorf. *de Jur. Nat. & Gent. Lib. 7. cap. 2. & lib. 8. cap. 2. ut & eleg. observ. 16. tom. 3. Observationum Hall.* Resultat inde exercitium regaliū juriū, quorum complexus uno nomine vocatur Majestas. Ambitu suo hæc etiam completitur omnem facultatem judicariam ut penes Principem sit forma Judiciorum instituendorum non solum ordinare, sed & illas corrigere ac immutare, prout videt statui suo esse salutare, & interesse publicum ita jubere. Neque juste hic conqueri possunt privati, cum lex fundamentalis omnium rerum publicarum sit, quod salus populi ante omnia sit Principis curæ demandata, ut scilicet tranquille & commode vivatur in republica,

D

& fa-

26 CAP. II. DE POTEST. PRINCIPIS

& falus populi totam rempublicam respicit, non vero subditum unum alterumve, aut aliquam universitatem, quippe quæ privatorum loco habetur in relatione ad rempublicam.

§. VI. Ex hac itaque relatione obsequii subditorum erga potestatem salutem publicam moderantis, fluit hæc potestas, quam in specie Princeps adhibere potest, appellationes removendo, si non solum summa necessitas hoc urgeat, sed etiam insignis utilitas Reipubl. exinde speretur, qualis non potest non in singulos postea derivari. At utilitas futura, eleganter inquit doctissimus Autor allegatæ observationis, quin & præsens plerumque latet subditos, & latere debet, quia potissimum rationis status fundamentum est, ut arcana sint media, quibus defenditur & felicitas publica promovetur. Subditorum itaque est credere, quæ a Principe fiunt, fieri pro salute publica, eamque unicum esse salutis privatæ fundamentum. Adeoque & subditorum est, posthabita rerum privatarum cura, omnibus viribus ad promovendam salutem publicam conniti. Id vero facere non creduntur, nisi iussibus imperantis prompte & pro viribus obsequantur.

§. VII. Ne vero hisce assertionibus, ex sana & genuina politica fluentibus, videamur infirmioribus, ac si philosophiam Hobbianam, in ejus *elementis de Cive*, tum & clarius in *Leviathane* propositam, ita extollere, hujusque periculosi novatoris (uti apud vulgus Eruditorum audit) vestigia premere, (quod quidem per se nihil illiciti esset) vellemus; bene observandū judicamus, quod nullus non veterum Doctorum hæc asserere de Principis potestate non dubitaverit. Pertinent huc, quæ vulgo *de plenitudine*

dine potestatis Principis asseruntur, ruditer tamen, & ita ut conclusiones sic satis bonæ sint, Principia vero illarum nusquam appareant. Sic plenitudo potestatis describitur a Baldo in *L. impetratam Cod. que sententia rescindi non poss.* quod sit illa *cujus cause non est ratio exquirenda in Principe cur ita faciat*, & Natta *Conf. 512. num. 19. si aliquid ait etiam leve Principem moveat, eum posse de plenitudine potestatis facere, quicquid libet.* Plures eiusmodi flosculos collegunt Ludovicus Rodolphinus in *tr. de absoluta Principis potestate cap. 5. & 6.* Cardin. Tusch. *Pract. Conclus. tom. 1. lit. C. concl. 242.* Moneta de *Commut. ultim. volunt. cap. 7. n. 115.* Marches. de *Commiss. Part. 2. §. un. num. 99.* Marta de *clausul. Part. 1. claus. 259.* Nulla vero apparet ratio idonea, cur Princeps ex plenitudine potestatis aliquid in salutem communem constituens stricte sit intelligendus, prout existimant Rudolphin. *cit. l. cap. 5. num. 20.* Theod. de Rubeis in *sing. Rot. tom. 2. part. 4. claus. 274. n. n. 24.* Nam non video cur in salutem publicam emissa constitutio, licet deflectat a communi via, non mereatur æque extensivam interpretationem, præsertim cum DD. alias toti sint in effectibus ejusmodi clausulæ ex plenitudine potestatis, deprædicandis. vid. Barbosa de *claus. usu frequent. claus. 41. num. 8. seqq.*

§. VIII. Quoniam itaque hæc potestas Principis, cui ex altera parte respondet simplex obsequium subditorum, jure naturali & divino fundata sit, quippe quæ jura volunt, ut omnia quæ faciunt ad civilem tranquillitatem & beatitudinem in Republica procurandam, a Principe adhibeantur, attamen forte non deerunt, qui hæc positiones, velex æquisimis legum civilium placitis confutari posse,

se, sibi persuadebunt. Quia enim Princeps, ita instabunt haud dubie, semel hunc ordinem judiciorum introduxit, ut ab inferiori ad superiorem in quacunque causa appelletur, illud beneficium tollere & eripere subditis haud poterit sine injuria. Non vero inde injuriarum occasionem nasci debere, unde jura proficiscuntur, recte censuerunt Imp. Gratianus, Valentinianus ac Theodosius in *L. 6. Cod. unde vi.* & dignum tanta majestate crediderunt summi Imperantes legibus se alligatos profiteri. *L. Digna vox. 4. Cod. de LL.* Nam de juris autoritate pendet autoritas imperantis, & majus Imperio est, summittere legibus Principatum. *L. ead.* imo Imperialis majestatis proprium est, non conferre concessa. *Novell. 10. pr.* Nec quisquam autoritate Principali circumscribendus est. *L. 1. Cod. de his qui ven. at at.*

§. IX. Verum quam copiose etiam talia brocardica adducantur, & loco conveniente adducta haud sperni debeant; tam parum momenti conferunt ad praesentem materiam. Supremum & unicum officium Principis in eo versatur, ut omnia Reipublica & subditorum negotia dirigat ad salutem publicam. Imo quicquid facit Princeps, ad hunc scopum collimare censendum est a subditis, cum subditorum non sit, in arcana status & media conservandi rempublicam tuendique anxie inquirere. Non dico, quod Princeps injuste nihil facere aut constituere possit, sed quod non praesumendum hoc sit, cum publica salutis ratio ab ipso praetenditur. Modus procedendi in judiciis totus a Principis voluntate dependet, haec vero mutari potest, si graves circumstantiae id suadeant ac urgeant. Nam haec subalterni sive subordinati regiminis forma est & ani-

ma

ma, quæ esse operarique tribuit, qua sublata corpus universitatis diffluit & evanescit. add. Excell. Dn. Jo. Sam. Stryk. *Diss. de Jure subcollect. Cap. II. §. 7.* Igitur laude dignum est, si Princeps absolutus legibus a se datis, tum & ordini, qui alias in Republ. servatur, alligatum se profiteatur, quamdiu scilicet salus populi æque commode ea via modoque promoveri possit; de cætero injuste ab ipso postulatur, ut in hæreat illis modis procedendi in judiciis, quibus cum salute publica jam non convenit.

§. X. Perspecta itaque Principum in genere potestate ad Appellationes removendas, ordinem judiciorum immutandum; merito nunc in disceptationem venit, quid de nostris Principibus & Statibus dicendum sit; quippe qui liberi & independentes Principes saluari haud possunt, quia in legibus Publicis subditi Imperatoris & imperii vocantur, quemadmodum hæc formula sæpius in Recessibus Imperii occurrit, addantur Ordin. Camer. de An. 1555. Cap. 2. tit. 1. *ibid.* *Alle des Heil. Röm. Reichs Verwandte und Unterthanen* reprout etiam ipsi Ordines in literis Imperatorem Dominum clementissimum, se vero subjectissimos subditos vocare solent. Verum res salva est, nec minor potestas Statibus & Principibus, quo ad formam judicariam, in suis Provinciis indulgenda est. Nam quod atrinet ad vocabulum *subditi*, illud quando de Principibus nostris dicitur, ab omni imperfectione politica separandum est, Perillustr. Dn. de Rhetz *Inst. Jur. publ. lib. 1. tit. 3. §. 2.* Humiles vero illas subscriptiones Stylus curiæ veteris produxit, qui mordicus sæpius retinetur, licet status jura vetera dudum immutaverit, nec, judice Monzambano; ex illis titulis quicquam probari potest, cum in ejusmo-

di curialibus ignavissimus quisque operum, verborum
soleat esse effusissimus. add. Dn. Præl. *Jurispr. publ. Diff. IV.*
§. 5. pag. 77.

§. XI. Præterea Principes nostri duplici modo
considerandi sunt. Quod si enim respectu totius cor-
poris Imperii, cujus membra sunt, de ipsorum potesta-
te quæritur, alia decisio formanda est, quam si de po-
tentia ipsorum in relatione ad subditos & territorium,
quæstio incidat. Priori modo negari non debet, quod
pactis & conventionibus publicis sese mutuo adstrinxe-
rint, quod non proprio arbitrio velint peragere illa,
quæ vel ad communem salutem totius corporis spectant;
vel etiam ad litem cum aliis Principibus & Constatibus.
Tunc enim conventionibus publicis via facti, vel potius
bellum debet inter ipsos litigantes exulare, dum loco e-
jusdem *Austregæ*, ac ab his provocatio ad suprema Ju-
dicia placuerunt. conf. illustr. Dn. Stryk. *de via facti Prin-*
cip. Imp. permissa cap. I. §. X. seqq. Ast aliter dicendum de
potentia Principum & Statuum intuitu subditorum suo-
rum. Omnia enim jura, quibus ad gubernandam &
conservandam Rempublicam necesse habet summa po-
testas, & quæ cum illa indivulso nexu conjuncta sunt,
cum animam & spiritum regiminis politici constituent;
etiam Status possident sub titulo *superioritatis territoria-*
lis. Hæc, quoad territorium ejusdem fere efficaciam,
quam Majestas, imo revera illam involvit, licet stylo
Juris publici ea denominatione absteineant, ob memo-
riam haud dubie pristini status. Conf. *Instrum. Pac. Artic.*
Gaudeant. VIII.

§. XII. Hinc omnia regalia jura, superioritati ter-
ritoriali annexa, Principes nostri libere sine contradi-
di-

APPELLATIONEM REMOVENTIS. 31

etione subditorum exercere possunt, nec opus habent Status, si subditi sint inobedientes & debitum obsequium detrectent, per modum Actionis coram Imperatore procedere, sed propria autoritate, se in superioritate sua defendere, & jura inde dependentia exercere possunt, uti hoc & verba Capitulationis Josephi §. 7. satis innuunt: *Massen dann auch Churfürsten Fürsten und Ständen zugelassen und erlaubet seyn soll/ sich nach Verordnung der Reichs-Constitutionen/ bey ihren hergebrachten und habenden Fürstl. juribus, selbst und mit Assistentz der benachbarten Stände/ wieder ihre Unterthanen zu maintainiren/ und sie zum Gehorsam zubringen.* Hinc minus providi & jurium suorum dissipatores illi principes apparent, qui de subditorum suorum insolentia querelas coram Imperatore, vel Judicio Aulico instituunt. Lite enim ibi per modum processus seu summarii, seu ordinarii semel mota, postea armis & militari executione iis uti haud integrum erit, *conf. dict. artic. 7. in fin. ibi: Da aber die Streitigkeiten vor dem Richter mit Recht befangen wären/ sollen solche auffss schleunigste ausgeführet und unterschieden werden.*

§. XIII. Facile exinde dijudicare nunc licet, quid sentiendum sit, si Princeps in lite, quæ magno tempore durasset, & adeo intricata sit, ut vix ordinario modo expediri nequeat, per alios sententiam definitivam pronuntiandam curet, remota appellatione; vel si acres lites & processus sint inter personas potentes, unde scandalum publicum oriri, & res publica turbari posset, Princeps vero ex officio eodem modo hunc Processum finiri jubeat; illi vero qui gravatos sese esse, prætenderent, querelam desuper ad Imperatorem, aut
supre-

32 CAP. II. DE POTEST. PRINCIPIS

suprema judicia Imperii, sive per modum Appellationis, siue alia via, devolvere audeant. Nullum enim est dubium, quin hoc modo violatio superioritatis territorialis committatur, & hinc digna poena affici possint. Neque hoc casu, si scilicet ad Cæsarem se contulerint, & ab eo auxilia per mandata solita contra prætersam vim petierint, mox audiendi sunt, sed a limine iudicii ad debitam paritionem repellendi per Capitulationem Leopold. art. 3. nicht leichtlich gehöret / sondern a limine Iudicii ab und zu schuldiger parition an seinen Landes-Fürsten und Herrn gemiesen werden.

§. XIV. Atque hoc evictum est de illis causis, ubi ad suprema judicia subditis recursus non pater, & quæ cap. I. recensitæ sunt, si scilicet Princeps solitum ordinem iudiciorum & appellationum immutet, quod fieri posse supra evicimus. Si vero causa esset, unde appellatio possit devolvi ad Cameram vel Iudicium Aulicum, illa vero a Domino territorii removeretur, & sic mandata a Cæsare peterentur; non quidem mox repellendus est implorans, sed nec mox audiendus, ejusque petito deferendum est, sed *litera informativa* prius a Principe, vel ejus Regimine, ubi processus pependit, petendæ sunt, quemadmodum clare hoc sancitum reperitur in *Capitul. Joseph. §. 17.* Und bieweilen auch vorkommen / daß in Sachen hoher Landes-Fürstl. Obrigkeit und Regalien / ic. zu verschiedenen mahlen ad nudam instantiam subditorum, ehe und bevor Churfürsten und Stände darüber gebührend gehöret / mandata cum & sine clausula ertheilet worden; Als wollen wir verfügen / daß in solchen Fällen / dem letzten Reichs-Abschiede (de Ann. 1654. §. 105.) gemäß / die interessirten Churfürsten und Stände vorhin vernommen wer:

werden/ bey dessen Hinterbleibung Ihnen verstattet und zugelassen werden solle/ solchen Mandatis keine Partition zuleisten/ conf. per-III. Dn. de Rhez. *Diss. de Literis Informativis*, & Deckher *de Processu Informativo*, ubi pluribus hæc discutuntur.

§. XV. Quid vero si Princeps in causa civili, & ubi appellatio regulariter ad suprema Judicia Imperii devolvi posset; ob *peculiares circumstantias* pronunciet definitive, remota simul omni appellatione. Ponamus, quod viduæ alicui lites intercedant super debito magnæ quantitas cum potentiore. Hæc utpote Actrix, ob privilegium miserabilium personarum, fundarum in *L. un. Cod. quand. Imper. jus dic.* mox se convertit ad Principem, qui de justitia causæ ejus prævio processu edoctus, pronunciat in favorem viduæ, & ulteriorem appellationem simul prohibet, forsan quia videt, potentio rem adversarium opibus suis fretum, ambagibus processuum inopem viduam ad incitas redacturum esse hac appellatione, ut tandem vel desistat plane, vel etiam modica summa accepta transigat. Quæritur itaque *an Principis potestas ad hanc appellationem removendam debeat eo usque extendi, salvis legibus publicis?* Negativa decisio hujus quæstionis propterea amplectenda videtur, quia communi Statuum consensu & conventionibus Judicium Camerale fundatum est, & hinc omnes Principes ac Status, ne Electoribus quidem exceptis, eidem subsunt. *Recess. Imper. de Ann. 1548. §. Folgendes aber ic. ubi disponitur: Und sollen Churfürsten/ Fürsten und Stände solchem unseren Cammer-Gericht Gehorsam leisten.* Ergo multo magis asserendum erit, quod subditos suos in causis, ubi Jurisdictio Camerae fundata est, non possint

E fint

sint cogere renitentes, quo appellatione desistant. Et testantur Gailius *Lib. 1. observ. 33. § 41.* Mynfingerus *Resp. 24. loc. 3.* quod frustra a quibusdam recusatum fuerit iudicium Camerae in causis, in quibus jurisdictio ejusdem fundata est.

§. XVI. Enim vero, si illæ rationes paulo penitus perpenduntur, nil aliud illas concludere animadvertes, quam quod Principibus & Statibus, si lis inter eos orta fuerit, non via facti sit concessa, sed jus suum coram Austregis, & tandem summis Imperii tribunalibus persequi debeant, & quod tunc, ob Camerae semel communi beneplacito Statuum introductam, nemo possit ipsius jurisdictioni semet subtrahere. Nec sane alio modo processus inter Principes, tam arcte confæderatos, & (secundum communem opinionem) *membra unius Reipublicæ,* terminari par erat, nisi tota Germania turbis involvenda esset, simul ac uni Statui contra alterum aliquid litigiorum movere placebat. Quanquam & experientia loquatur, potentiores, ob indolem humani genii, susque deque habere in potioribus causis, maxime hereditates & Provincias concernentibus, *viam juris* coram Camera aut Iudicio Aulico, & malle *viam facti*, sive armata manu ad possessionem venire. Quod an Principibus semper vitioverti possit, nescio, cum, si unquam in aliis causis, etiam hic, in *mora* (Iudiciis supremis adamata) periculum sit. Nam si semel quis potentiorum Principum in possessionem pervenerit, reliqui prærendentes *beatitudinem juridicam* (ob quam alias possidentes prædicantur) non degustare solent in æternum. Optandum quidem foret, ut meliori loco *viam juris* in Imperio circa controversias Principum staret; verum ita fatum est Germani-

manici Imperii, nec aliud sperare jubent in posterum, genius seculi & aspectus rerum politicarum, quamdiu scilicet in tam irregulari statu Imperium perdurabit.

§. XVII. Atque hæc fuit causa Cameram stabilendi, hoc promiserunt Principes & Status, quod causas inter se velint ibi disceptationi summittere. Causæ vero civiles subditorum ipsorum, per modum Appellationis, Cameræ per accidens tantum assignatæ videntur, & quia plerique Status eo tempore carebant supremis sedibus Themidos & tribunalibus, nec ob ruditatem temporis considerabant Principes regale de Non-Appellando. Cujus rei illustre exemplum præbent *Reges & Respublica Polonica* permittentes, testibus scriptoribus Polonicis, Neugebauero & aliis, ut superioribus seculis ex Polonia appellaretur ad *Scabinatum nostrum Magdeburgicum*, cujus quidem autoritas, olim major quam hodie, exinde satis elucet; sed nullum est dubium, quin hodie a cordatoribus pro insigni solæcismo politico haberetur, si subditis suis Rex permitteret, ut ad alium extra territorium provocarent. Cæterum, cum quo ad Principes nostros status sit mutatus nunc, ceu *capite I.* fusius adductum est, & illi sit qualitas secundum quam jus variet, vid. Dn. Præsid. *Diff. de Mutatione A. Bullæ. §. 8. seqq.* citra magnum scrupulum asseri poterit, quod Princeps pro ratione circumstantiarum subditis appellationem ad Cameram salva justitia denegare possit.

§. XVIII. Notanter autem dico pro ratione circumstantiarum. Nam quamvis per adductas modo rationes ad Cameram plerasq; remove possit propter superioritatem territorialem; attamen quia inveterato more invaluit appellationum licentia, quam violen-

to modo corrigere disuadet politica prudentia, præterea tantum non ipsi Principes sibi jamdudum præjudicaverint, dum certa privilegia super inhibitione appellationum impetrarunt ab Imperatore, optimum est & tranquillitati Status consultum videtur, tamdiu libertatem appellandi ad suprema Judicia relinquere illibatam, quamdiu subditi sua sponte huic potestati non renunciant, ceu supra exemplum adductum est. Interim, quin Princeps ex plenitudine potestatis interdum possit prohibere Appellationem ad Cameram, scilicet pro gravitate circumstantiarum modo adductum est §§. *precedentibus 16. & 17.*

§. XIX. Cæterum, quæ de potestate Principum ad removendas rescripto suo Appellationes adduximus, valent de omnibus Principibus Imperii secularibus, scilicet Imperatore, Electoribus, Ducibus, Landgraviis, Marggraviis, tum & Principibus Ecclesiasticis. Sic etiam *Civitates Imperiales* tali potestate gaudere, vel propterea asseri potest, quia *Civitates Imperiales* veri Imperii Status sunt. *Instrum. Pac. art. 8. §. 4. Knipschild. de jure & Privileg. Civit. Imper. lib. 2. Cap. 1. num. 40. ad Comitatus*, vocantur, ac voto Decisivo ibi gaudent, *Instr. Pac. Art. 8. §. 4. Kulpif. ad Monzamban. cap. 2. §. 13.* & quod in Principibus est Superioritas territorialis die *Hohe Landes-Zürstliche Obrigkeit* / illud in Civitatibus est die *Landes hohe Obrigkeit* / sive *Landes-herrliche Bottmäßigkeit*. *Recess. Imp. de Ann. 1555. §. Wie woll. 59.*

§. XX. Imo, cum etiam *Comites & Barones* haud pauci ad votum & sessionem in Comitibus admittantur, *Bertram. de Comit. Conclus. 70.* & communi Doctorum sententia invaluit, quod *Comites & Barones* im-

APPELLATIONEM REMOVENTIS 37

immediati possint tantum in suo Comitatu & Baronia, quantum Imperator in Imperio, Paurmeist. *de Jurisd. lib. 2. cap. ult.* Mager. a Schonb. *de Advocat. armat. cap. 6. num. 91.* Theodor. Höping. *de Jur. Insign. cap. 8. n. 60.* relatione scilicet habita ad subditos sui territorii, Schrader. *de Feud. p. 10. sect. 1. num. 33.* Cluten. *Sylog. Rev. Quotidian. concl. 27.* Hinc eadem potestas circa Appellationes removendas iis adscribenda venit. Nec est ut *Nobiles* Imperii immediatos hic excludamus. Quamvis enim hi ad Comitata haud vocentur, nec in matricula reperiantur, ac inde nec status Imperii sint, Dn. Hugo *de Stat. Region. Germ. Cap. 5. §. 5. sequ.* Kulpif. *ad Monzamb. P. 2. c. 2. §. 14.* Strauch. *Diff. Exoter. 4. thes. 22.* Dn. Coccejus *Jurispr. publ. Cap. 19. §. 4.* Nihilominus tamen jure quodam eminentiori, quod parum aut nihil differt a superioritate territoriali, gaudent. *Instrum. Pac. art. 5. §. 28.* Nolden *de Stat. Nobilitum Cap. 16. num. 148.* & in districtibus suis iisdem juribus ac privilegiis utuntur, quibus alii Imperii status, Cluten. *Syll. Rev. Quot. concl. 26. lit. R.* Itaque nec iis denegandum erit jus circa Judicia ordinanda, appellationes restringendas. Monet interim prudentia politica, ut caute in ejusmodi exercitio jurium suorum versentur; ne facile collisioni inter se & Judicia suprema ansam præbeant, horum enim auctoritas ibi valet pluris, ubi modica potentia conspicitur.

CAPVT III.

De

CAUSIS IN QUIBUS APPELLATIONEM
PRINCEPS REMOVERE POT-
EST.

SUMMARIÆ.

Prinçipis potestas circa ordinem processuum extendit se ad omnes causas. §. 1. illustratur Resp. Facult. Jurid. Hall. *ibid.* manifeste frivola appellatio in quacunque causa removeri potest. §. 2. illustr. respons. ejusd. Facult. *ibid.* In Camera Rescripto Imp. remouentur appellationes in causis civilibus ex Episcopatibus ad Papam deuolutis. §. 3. Declaratio Camere nouis. in Bannum propterea adducitur. *ib.* Appellatio remouetur in causis moram non ferentibus. §. 4. Ex. gr. literis cambialibus. *ibid.* Probatum ex §. 40. des Königl. Preuss. Wechsel-Rechts. §. 5. Appellationes contra clarum tenorem privilegiorum remouentur. §. 6. Rescripto Regim. H. confirmatur. *ib.* Appellationes remouentur in causis alimentorum. §. 7. In causis aggerum, adificiorum, Bau-Sachen §. 8. in causis sepulturae Ecclesiasticae, piarum causarum, Decimarum. §. 9. In causis modicis. §. 10. Post tres conformes sententias Princeps ad petitionem vitioris ulteriorem appellationem removere valet. §. 11. Appellationes remouende in causis concernentibus Regalia Princeps, *vi* Elect. Rescripti Brand. §. 12. In Causa uenationum appellatio ad Cameram remota Rescripto Princeps. §. 13. Pœna in hisce causis appellantium ad suprema Iudicia. Rescriptum Aulae desuper. §. 14. Quid si appellatio in hujus generis causis de facto instituta in Camera recipiatur? §. 15. Quid hoc Casu a Regimine suscipiendum ex Rescripto Princ. patet, *ibid.* de renunciatione appellatio-

APPELL. PRINC. REMOVEERE POTEST. 39

num t alium. jr. Von Revocations-Schein. ibid. Princeps, remota appellatione, solet beneficium supplicationis extraord. concedere. Ejus indoles. §. 16. Circa jus & modum collectandi, & contributionum civibus nullus recursus ad Judicia suprema patet. §. 17. In Pollicey: Sachett Appellatio contra Principem, ab hoc recte removetur rescripto. Mevii sententia excutitur. §. 18. Quid si super ordinatione vestiaria appelletur a certo collegio vel ordine ad Cameram? §. 19. Hanc appellationem Rescripto Principali rejiciendam esse, adducto exemplo recentiori comprobatur. ibid. Remotiones Leuterationum facilius adhuc admittenda sunt. §. 20.

§. I.

DUm præcedente Capite, de potestate Principum circa facultatem judicariam, ita differuimus, ut ipsis, tanquam supremis moderatoribus salutis publicæ, liberam manus circa dispositionem horum negotiorum vindicaverimus; levi negotio inde conjicere licebit, nullam fere causam civilem in foro ventilari posse, ubi non ipsi integrum sit, pro varia negotiorum indole ac figura, aliqua circa ordinarium processum immutare, & si salutis publicæ arbitretur, illas lites cito finiri, etiam appellationes & alia remedia suspensiva rescripto suo vetare. Egregie assertam hanc potestatem Principis, circa ordinem judiciorum in genere, deprehendi in Responso quodam, ab illustri Facultate Juridica Fridericiana nostræ M. Dec. 1701. elaborato, quod, quia ad illustrationem præsentis thematici facit, hic inferere instituti ratio postulavit: *Ob wol Beklagte sich auff die vorige Acta beruffen/ darinnen sie vol. 3. fol. 93. bereits absolviret/ und also contra ordinem.*
Pro-

Processus zu seyn vermaßen/ daß Ihro Hochfürstl. Durchl. zu S. J. ex plenitudine potestatis dareingesprochen/ und denen Klägern wider die ergangene Urtheile Beyfall gegeben.

W. a. d. solche Urtheile niemahls rechts kräftig / sondern derē effectus allezeit per remedia suspensiva aufgeho-
ben worden/ und also die Beflagten daraus kein jus quæsitum erzwingen können/ und gleichwol einer hohen Landes-Obrigkeit/ wenn sie darinn imploriret wird/ oder die Sache sonst zur Cognation vor dero Regierung kommen/ wol befugt ist/ nicht so sehr auff den ordinem Processus, als auff die justitiam causæ & æquitatem zusehen/ zumahl aus unsern Rechten bekand/ daß auch denen Præsidibus Provinciarum erlaubet sey zuerkennen/ quod ei visum fuerit justius & melius, da hingegen nur die Unter-Richter ad leges Processuales adstringiret werden/

Auth. hodie jurant. Cod. de Judic.

Welches daher umb soviel mehr ein Fürst des Röm. Reichs verrichten kan / als welcher in seinen Lande eben dergleichen Autorität / als der Kayser im Reiche hat / zumahl wenn demselben das jus de non-appellendo zustehet/ wie solches in gegenwärtigen Fall Ihro Hochfürstl. Durchl. unstreitig haben / woraus das summum jus cognoscendi & corrigendi iniquitatem in processibus commissam von selbst fließet / und zu wünschē wäre / daß solchem rühmlichen Exempel überall von Hoher Obrigkeit nachgefolget / und die justitia meritorum causæ, so lange noch kein ordentlich judicatum vorhanden; dergestalt untersuchet / und den unrecht leidenden Obrigkeitliche Hülffe geleistet würde/ in dem die Process-Ordnungen nur eigendlich vor die Unterrichter / nicht aber vor die Hohe Landes-Obrigkeit gemacht worden / weil sonstens
wer

APPELL. PRINC. REMOVERE POTEST. 41

wen diese contra iniquitatem processus einen unrecht Leiden nicht succuriren könnten / solche Dēdungen ein vinculum iniquitatis seyn würden / wozu doch nicht einmahl der Eyd jemand verbinden kan.

Cap. 18. X. de Jur. ej.

Wann nun r.

§. II. Patet exinde satis potestas Principis circa ordinem judiciorum, ad quem etiam remotiones appellationum pertinent. Quod ut eo magis illucescat, adducam nunc causas, in quibus pro varietate circumstantiarum, tum & natura earundem, appellationes removeri possunt a Principe. Ubi ab initio extra dubitationis aleam positum esse existimo; *Quod manifeste frivola & nulla appellatio in quacunque causa rejici & removeri possit.* Cui asserto iucem fānerabitur sequens *Responsum illustr. Facultat. Jurid.* in hac alma Fridericiana, M. April. 1702. An die Gräffl. R. Pl. Regierung nach G. quod hūc terminis conceptum est: Als dieselbe uns zwischen denen W. Gebrüderen und den Von S. ergargene Acta, nebst des von S. eingewandte Protestation, und nachmahls an das Käyserl. Reichs-Hoff-Raths Collegium geschēhene provocation zugesand / und über diese Frage:

Wie der anho noviter eingewandten und zur Verschleifung der Sache augenscheinlich abziehenden *Appellation*, so woll als wenn künfftig dergleichen Appellationes weiter eingewandt werden solten / mit bestande Rechtens / und ohne sich eines attentats theilhaftig zumachen / zusteuren?

Sich des Rechtens zuberichten r.

Ob nun woll in dubio eine jede Appellation an die höchsten Reichs-Judicia anzunehmen ist / allermassen solche zu dem Ende gesetzt worden / damit ein jeder gravirter Theil / um besere

F

fere

42 CAP. III. DE CAUSIS IN QUIBUS

tere Justiz zu erlangen seine Zuflucht dahin nehmen könne/daher auch einige Dd. dahin schliessen/ daß die decisio dieser Frage/ ob eine Appellatio admittibilis sey oder nicht/ dem Ober-Richter nicht aber dem Judici a quo zustehet. W. a. d. solches sonst heilsame beneficium Apellationis zum öfftern aus blosser Maliz und zu Verschleiffung der Sachen eingewand wird/ aller- massen solches in dem Kayserl. denen Herren Graffen R. erthei- leten Privilegio Apellationis selbst erkandt und belaget wird/und solches sich hieselbst in gegenwertigen Fall augenschein- lich befindet/ da der von S. die erste appellatio, ob non factam introductionem desert werden lassen/ in welchen Fall ein Unter-Richter super desertione so wohl nach gemeinen/als Sächsis. Rechten zuerkennen befüget ist/

Gail. lib. 1. Obs. 137. n. 3.

Berlich. P. 1. concl. 10. n. 185.

Carpzov. Process. tit. 18. art. 6. n. 112.

Dergleichen cognitio hieselbst erfolgt/ hingegen der von S. sich noch ante publicationem sententiae einer abermahligen ap- pellation angemasset/ und also satzsam bezeuget/ daß er nichts anders intendire/ als mit Vorsatz seinen Gegentheil aufzuhäl- ten/zumahlen bereits in Actis Consistorialibus von 15. Aug. Anno 1701. fol. 58. die Beklagte von der Einlassung freyge- sprochen/welches Urtheil/da die Leuterung rejiciret worden/ und der von S. es dabey bewenden lassen/ seine Rechts-Kraft errei- chet/ und also um so vielmehr/ daß die Appellatio trivola sey erhellet/ und gleichwol kein Judex verbunden ist/ manifeste frivolam appellationem zuzulassen: Hingegen aber auch ein Judex post interpositam Appellationem procedens pro attentante geachtet wird/

Blum. in Process. Cam. Tit. 53. S. 6.

So ist am Sichersten/ daß so fort von den Appellanten/ laut
Kayserl.

APPELL. PRINC. REMOVERE POTEST. 43

Kayserl. Privilegii das Juramentum calumniae erfordert werde/da dann in Fall der Appellant solches recuset/die *Appellation* schlechter dings verworffen werden kan/in dem in ist gedachten Kayserl. privilegio solches expresse enthalten/ daß in Entstehung dessen die Appellatio nicht angenommen werden soll. Im Fall aber ein Appellant solches würcklich ablegen würde un nichts desto minder die Unerheblichkeit der Appellation offenbar seyn solte; So ist alsdenn zwar die Appellatio zu allerunterthänigsten Ehren ihrer Kayserl. Maj. anzunehmen/und mit der Execution einzuhalten/ jedennoch aber so fort ein Aufsfürlicher Bericht al zustatten/und daß die *Processus appellatorii* nicht erkandt werden mögten/ durch genugsame Vorstellung zu suchen. B. N. W.

§. III. Præterea Appellatio removeri potest si causa, ex. gr. civilis per modum recursus & Appellationis ad Judicem Ecclesiasticum devolvalur. Elegans & illustre præjudicium in ipsa Camera contigit in *Actu declarationis in Bannum novissimo* 1698. 7. (17.) Jul. in Catharina Mottet contra Walth. Caunotte. Nimirum quia, officiales Archi-Episcoporum & Episcoporum Germaniæ, *Coloniensis, Trevirensis, Monasteriensis, Lodiensis*, nomine Principalium Jurisdictionem secularem exercent, vid. D. Boffard. In dem Bericht wegen der Stadt Edm. Cap. 9. Exinde ortus est abusus Appellationum, ut scilicet ab hisce Officialibus condemnati provocare soleant ad *Officium Megropoliticum*, de hinc ad Nuncium Apostolicum, Coloniae aut Bruxellis commorantem, & tandem ad Curiam Romanam. Atque hanc Appellandi licentiam defendere annexi sunt Joh. a Chokier *in vindic. libert. Ecclesiast.* 1630. & Joseph. Sacripante *in defens. Jurisdic. Eccles.* 1088. edita. Verum has Appellationes ad Curiam Romanam in suum præjudicium fieri, recte
F 2 con-

44 CAP. III. DE CAUSIS IN QUIBUS

conqueritur Judicium summum Imperii Camere, e-
 vulgato scripto sub tit. *Justitia Declarationis in Bannum fa-*
Et in Camera Imperiali in dict. Caus. Cath. Mottet. &c. Reus
 enim in hoc Processu Waltherus Caunotte, Civis Leo-
 diensis, condemnatus appellaverat ad Rotam, & senten-
 tiam declaratoriam incurtarum Excommunicationis &
 aliarum ecclesiasticarum censurarum contra Camerales
 impetraverat; Verum huic iniquæ censuræ Romanen-
 sis Curia non solum Camera mascule semet opposuit; sed
 & in Append. alleg. Iustit. Declarationis &c. Num. III. us-
 que XVI. comparent Mandata *de tollendo Recursus ad Apo-*
stolicos in Civilibus & temporalibus caus. &c. frequenter edita
 ad Appellationes hæc rejiciendas. Et sane iustissime
 removendas jubent tales Appellationes Cæsar & Came-
 ra. Quia enim illi Archi-Episcopi & Episcopi sunt si-
 mul Principes Imperii, & sic duplicem personam susti-
 nent, ipsorum Officiales jurisdictionem secularem exer-
 centes, non judicant tanquam vicarii Episcopi, sed Prin-
 cipis secularis; hinc nec Appellatio ab iis ad Nuncios
 Apostolicos aut Curiam Romanam, sed ad suprema Ju-
 dicia Imperii dirigenda est. *Quando enim in una eademque*
persona, recte concludit Salgado, concurrunt diversa jura,
quibus mediante diversis personas representant, non est judi-
canda tanquam una, sed tanquam plures, & quando ad invicem
junguntur duo officia, utrumque retinet jura sua. In Tract. de
supp. ad San. Fiss. & ret. Bull. P. 2. Cap. 15. num. 32. Atque hoc
 ipse Papa Alexander III. in Cap. Si duobus. §. Denique X. de
 Appellat. fatetur.

§. IV. Quemadmodum vero in genere hæ Appel-
 lationes removendæ sunt mandatis & Rescriptis, ita in
 specie in territoriis & Provinciis Statuum illæ Appellatio-

nes

APPELL. PRINC. REMOVERE POTEST. 45

nes rejiciuntur in causis & negotiis, quæ moram non ferunt, & quorum celerior expeditio cursum Commercio- rum promovet, unde simul incrementum regionum, pender. Inde est, quod causæ mercatorum concernentes commercia, magis ex æquo & bono, quam secundum subtilitates & apices juris decidi debeant, quod Marquardus *pecul. Tr. de Jur. Mercat. & Lauterbach. Diff. de Jure circa Mercat. passim indigitant.* inspecie vero hoc valet de *litteris Cambialibus* (von Wechselbrieffen) & inde ortis controversiis, quæ in continenti deciduntur cum parata executione. Nam schedulæ hæc collybificæ, habentur facta recognitione & acceptatione, pro instrumento garantigiaro, adeo ut remora & exclusa omni Appellatione, tam quo ad effectum suspensivum, quam devolutivum, regiam manum h. e. celerrimam executionem habeant. Nicol. de Passer. *de Privat. Scriptur. lib. 3. quæst. 43.* Ansaldo. *de Ansaldo. de Camb. Disc. 3. n. 3. & Disc. 4. n. 3. & 23.* Sigismund. Scacc. *de Comm. & Camb. §. 7. gl. 5. n. 4.* Ill. Dn. Stryck. *Diff. de Accept. Lit. Cambial. Cap. V. §. 18.* Cambia enim, considerato eorum initio, introducta sunt pro Mercatoribus, qui peregrinantes & in locis alienis negotia sua expedientes, maxima paterentur damna, nisi Cambia haberent paratissimam executionem Mevius *P. 9. Dec. 133.* Dn. Grube *de Process. Fori Pruten. cap. 3. §. 84. n. 251.*

§. V. Atque hoc prudenter etiam constitutum est in Königl. Preuß. Wechsel-Recht/in der Chur- und Marck Brandenburg zu observiren, publiciret 1702. cujus *Artic. XL.* ita conceptus est: *Nuff daß auch in Wechsel-Sachen/ die Justiz umb so viel schleuniger administrirret werden möge/ so soll in denen Fällen/ welche durch diese unsere Wechsel-Ordnung regulirret seynd/ keine Appellation statt haben; fals aber*

Sachen vorkommen/ so hierdurch nicht decidiret seyn möchten/ wollen wir zwar die Appellationes an die gewöhnliche höhere Gerichte allergnädigst verstaten/ jedoch dergestalt/ daß der Appellant die in den Wechsel-Brieffen enthaltene Summe gerichtlich deponiren/ und nebst dem in casum succumbentiae über Erstattung Kosten und Schaden in hiesigen Residenzien 50. in andern Städten aber 30. Rthr. zuerlegen angehalten werde solle. Concordat etiam cum hac constitutione, scilicet quo ad remotionem Appellationum in Cambiis, Preussisches Wechsel-Recht Art. 1. 28. 29. add. Dn. Stryk. l. c.

§. VI. Sequuntur privilegia, contra quorum expressum tenorem litigantibus & causa cadentibus merito appellatio deneganda est. Certe enim cavillatoria est exceptio, quæ privilegio utentibus opponi solet, illos quorum interest non esse auditos (Sie wären wegen dieses privilegii noch nicht gehöret worden zu Hoffe) propterea enim privilegium est, quod specialem gratiam Principis contineat, privans generalem legem aut consuetudinem sua vi & auctoritate, quo ad personam vel corpus privilegio & immunitate gaudens. Ubi puro temerariis cancellis potestatem Principis includendam fore, si ille, deliberato & ex certa scientia, certis personis non possit hanc vel illam immunitatem aut gratiam concedere, priusquam reliqui subditi aut civitas desuper gravamina sua & querelas exposuisset. Imo ne quidem a privilegio propter sub- & obreptionem appellationem recipi, testatur Mevius Part. 8. Decis. 377. Appellatio enim propterea removenda est, quia tenor privilegii clarus est. Hinc unicum nunc Rescriptum illustris cujusdam Regiminis, confirmationis majoris gratia, adducere non præter rem erit. Ita vero illud sese habet: Bey der Ehrh. H.

B.

APPELL. PRINC. REMOVERE POTEST. 47

Die Regierung alhier ist verlesen worden/was ihr wege der zwischē J.S.B. und denē Obern und andern Meistern des Wagner-Handwercks alhier irrig enthaltener Sache sūrgestellt/ und wessen ihr darunter beschieden zu seyn verlanget. Wir remittiren solche Acta hiedurch an euch/ mit dem Bescheide/ daß kein *Remedium suspensivum* oder *devolutivum* wieder Sr. Churf. Durchl. gnädigste *Privilegia* zulässig/ welchen den der ertheilte Abschied gemäß/ und daher die Reuterung so wol/ als *eventual Appellation* zu *rejeciren* ist/ und seynd *ic. D. H. den 7. Sept. 1700.*

§. VII. Referuntur huc porro causæ *alimentorum*, quippe quæ favorabiles sunt, moram non ferunt, & hinc appellatio in illis rejicitur ac removetur. Elegans hanc in rem Responsum adducit Ill. Dn. Stryck. *in Not. ad B. Brunnem. Jus Ecclesiast. Lib. 2. Cap. 18. §. 28.* cujus potiora verba scopo nostro in primis inservientia ita se habent: Weilen nun solche causa *alimentorum* keine moram leidet/ so ist auch die Appellation bey so gestalten Sachen nicht zulässig/ sondern es ist genung wen ihnen eine Frist von 4. Wochen zu Beweisung seiner vermeinten Exception eingeräumet wird/ jedoch daß Er in deß die *Alimenta* entrichte. Idem dicendum esset de casu, si quis stuprum confiteatur & ad *alimenta* condemnatur, sicque appeller, quia scortum illud cum pluribus concubuisse, appellatio rejicienda, & sufficit certus terminus ad id probandum, assignatis interim spurio *alimentis*, Palæott. *tr. de spur. cap. 48.* Schilt. *ad Jus Canon. tit. de Concup. §. 6.* Simon. *Diss. de uno pro omnibus Sect. 1. memb. 5. §. 4.* Præteritorum vero *alimentorum* non similis habetur ratio, quia hic cessat periculum moræ, Lancellott. *de Attentat. Part. 2. Cap. 12. linn. 24. n. 8.* Mevius *P. 1. Decis. 168.*

§. VIII.

§. VIII. Ex eodem fonte, scilicet quod moram non ferentes res sint inappellabiles, fluit, quod *de reparatione aggerum*, & pro hac præstandis, appellationi locus non datur. Lancellott. *l. c. lim. 43.* & testatur harum rerum peritissimus Mevius *Part. 3, Decis. 163, num. 1.* quod hoc in consuetudinem transferit in iis locis, ubi ex aggeribus possessiones & utilitates agrorum redduntur a periculis aquarum & inundationibus securæ, ut causæ aggerum non habeantur appellabiles, quod etiam Cameram Imperialem ita sequi, ex negatis in tali causa processibus semet observasse dicit. Idem dicendum est de controversiis ædilitiis (*Bau-Sachen*) conf. *cap. 1. §. 20.* Expedi enim Reipublicæ non solum si Urbs ruinis non deformetur, sed etiam si novis ex fundamento exstructis exornetur, & indicium florentis Civitatis esse solet, ubi ædium non vile precium est, & ubi certatim incolæ novas exstruere laborant.

§. XI. Porro concedunt Dd. quod in *causis sepulturae Ecclesiasticae* removeatur appellatio, Carpzov. *Jurispr. Consistor. lib. 2. def. 395.* etiam in *causis piis.* Scacc. *de Appellat. qu. 17. lim. 8.* Bart. *in L. mala. ff. de Alim. & Cibar. & Decimarum. Cap. tua. 26. X. de Decim.* Greg. Tholos. *de Appell. lib. 2. cap. 9. n. 2.* Mevius. *P. 6. dec. 394.* Nisi a sacris usibus ad profanos conversæ sint, ubi a Decimis appellare licet, maxime quando Collectoris excessus arguitur. Mev. *de Decis. 394. num. 6. conf. Mynsing. cent. 5. obs. 10. per tot.*

§. X. Uti autem res moram non ferentes appellationem respuunt, ita illa rejici potest, si sententio sit lata in causis modicis, in quibus Processus appellatorii non facile admittendi sunt. Hinc in *Ordinat. Process. Magdeb. c. 6. §. 2.* constitutum reperitur, quod in causis modicis, quæ

APPELL. PRINC. REMOVERE POTEST. 49

quæ non ultra 300. Thaleros æstimari possunt, nullum remedium suspensivum admittendum sit. Quanquam vero jure civili, per *L. 20. Cod. de Appell.* & jure Canonico, per *Cap. 2. X. de Appell.* appellatio etiam in minima summa permiffa sit; attamen ob abusum Appellationum, merito Ordinationes processuales id restrinxerunt. Quod verbis Zinzerlingii *tr. de Appell. num. 721. lit. C.* optime poterit elucidari. *Ut maxime aliquando, inquit, ab inferiore Judice in minoribus causis quis inique gravetur; tanti tamen hoc non est faciendum, ut ob id libera concedatur facultas seculo hoc litium feracissimo, hominibus temerariis in quibusvis causis appellandi.* add. Ziegler. in *Dicast. concl. 23. §. 18.* Exc. Dn. Jo. Sam. Stryk. *Diss. de Reject. ab Actis. cap. V. num. 15. seqq.*

§. XI. Quid vero, si aliquis tres conformes sententias pro se habeat, adversarius autem hisce non contentus ad ulteriorem appellationem confugiat, quæritur, an ad preces & supplicationem illius, qui victoriam hæcenus reportavit, Princeps ulteriorem appellationem remove possit? Cujus quæstionis affirmativa decisio eo magis amplectenda videtur, quo clarius in *L. un. Cod. ne liceat in una eademque causa tertio provocare*, hoc asseritur. Quanquam vero in Camera, teste Gailio *Obs. Camer. lib. 1. obs. 72. num. 3.* tertia & quarta appellatio recipiatur, ne fraus fiat jurisdictioni Imperiali, ceu illam rationem assignat Mynsing. *Cent. 1. obs. 15.* & etiam fori Saxonici observantia abrogatam esse hanc constitutionem Juris Civilis, asserat Carpov. *Resp. Elect. lib. 3. tit. 10. resp. 101. num. 14.* Nihilominus non immerito optat Petr. Friderus, vulgo Mindanus, *lib. 2. de Mandat. cap. 27.* ut vigori pristino restitueretur *Constitutio Cod. tot. tit. ne liceat in una ead. caus.* Et sane haud mediocrem prurimum litigandi arguit, si

G

quis

quis ultra tres sententias diversas per Instantias latas easque conformes, adhuc velit adverfarium victorem nova appellatione fatigare. Hoc vero lubenter conceditur, quod ad conformitatem sententiæ requiratur identitas causæ, rei, qualitatis & personarum. B. Brunnem. ad d. L. un. num. 4. quæ subesse non creditur, si a duabus conformibus sententiis appellatum, & in tertia sententia appellatio pro deserta habita, vel Revisio negata, Mevius Part. 1. Decis. 18.

§. XII. Cæterum omnis generis causæ & processus, qui spectant *Regalia Principis*, item *Policey-Sachen* huc pertinent. Nam cum hisce ita comparatum est, ut si desuper Appellatio ad suprema Judicia permitteretur; revera Princeps læderetur in exercitio superioritatis & regalium jurium, contra quod tamen iis abunde prospectum est *Instrum. Pac. Artic. gaudeant. 8. tum & Capitulationibus novissimis*, ceu supra jam *Cap. II. §. 14.* verba ex Capitulatione Josephi allata sunt. Eum in finem notabilia sunt verba ex Rescripto Brandenb. d. D. *Cöln an der Spree. 22. Jul. 1693. Als ist unser Meynung/ daß wir in Sachen Unsere Regalia betreffend / keine Appellation an das Käyserliche Cammer-Gericht / oder den Reichs-Hoff-Rath verstaten / noch derselben gewärtig seyn wollen.*

§. XIII. Cum autem hæ res non parvi momenti sint, forte non injucundum erit, nec præter rem, hoc ulterius illustrare Rescriptis principalibus, in causa *Regalis-juris venandi, inter Principem & Senatum Municipii alcatjus ventilata*, mihi a Patrono quodam benevole communicatis. Nimirum cum in hac causa Senatus municipalis per varias instantias condemnatus semper fuit.

dagegen das *remedium extraordinarium supplicationis* ergreifen / auch ferner gehöret seyn wollen *ic. ic.* Nun wären wir woll befugt / Wegen der zur Ungebühr vorgenommenen *Appellation* sie zu bestraffen *ic. ic.*

§. XV. Quid autem si *Appellatio* super tali causa, aut similis argumenti instituta, & ad suprema Iudicia Imperii devoluta sit, an mox mandata & inhibitoriales ab iisdem sunt decernenda? Resp. hæc quæstio decisionem capit ex allato §. 17. Capit. Joseph. ubi cautum daß in solchen Fällen / dem letzten Reichs-Abschiede gemäß / die interessirten Churfürsten und Stände vorhin vernommen werden sollen: Igitur prius, quam *Appellationi* deferatur ab hijsce Iudicijs, *literæ Informativæ* desuper ad Regimen, a quo provocatur, mittendæ, conf. Cap. II. §. XIV. ab hoc vero *relatio* frivolæ *appellationis* remittenda. Bene hoc etiam observatum esse deprehenditur in Rescripto sub dato *Ouranienbourg* d. 17. Jan. 1696. Wir seyn im übrigen dieser gnädigsten Meinung / daß ihr die Euch insinuirte *Processus* *appellationis*, *Citationis*, *Inhibitionis*, & *Compulsoriarum* nicht so schlechter Dings annehmen / vielweniger so fort ein *Documentum Insinuationis* & *Requisitionis Actorum* ertheilen / sondern den Boten damit zurück weisen / und daß Ihr Bericht abstatten würdet / Ihm zum Schein geben sollet. Weil aber der Magistrat in dessen seine gehabte *Intention* depreciret / und ad *remedium extraordinarium supplicationis* seine Zuflucht genommen / so habt Ihr denselbigen nuhmero zu Edrung des *Revocations-Scheins* / worinnen Sie gestehen müssen daß Sie *frivole appelliret* / in dem in dergleichen Sachen keine *Appellatio ad summum Iudicem* statt findet / anzuhalten / solchen Schein dem Kaysrerlichen Cammergericht vermittlest der gewöhnlichen *Relation* zuzusenden / unsere *Berechtigungs-*

fahm-

sahnkeit darbeneben zu remonstriren/ und anzuführen/ daß man nicht so fort hätte *Process* erkennen/ sondern zufoerst Bericht erfordern sollen *ic.*

§. XVI. Quodsi itaque Princeps, remota Appellatione, ex indulgentia beneficium supplicationis hoc casu indulgeat, simul certum modum terminumque huic Processui statuere potest. Docent hoc verba immediate sequentia ejusdem Rescripti: Wann solches geschehen / so seyn wir nicht abgeneigt / dem Magistrat zu R. das beneficium supplicationis extraordinarium zuverstatten/ wie auch daß Sie dasjenige/ was Sie deswegen annoch anzubringen vermeynen/ in 2. Sätzen ins Verck richten/ und sich indessen/bis finaliter erkandt worden/ aller Tagten/ weilen das beneficium supplicationis keine suspensionem executionis inferret/ gänzlich enthalten sollen. Instituitur vero processus coram ipsis consiliariis Principis, quibus in causis principem & subditos concernentibus, remissio obsequii fit, Sie werden ihrer Pflicht/ damit sie dem Landes- Fürsten verwand / in denen Sachen und nicht weiter/ Krafft dieses erlassen: verba sunt der Magdeburgischen *Process-Ordnung. cap. 3. §. 2.* Idem constitutum reperitur in *Ordin. Dicastarii Pomeraniæ Regio-Pruss. tit. 31. §. 5. add. Dn. Jo. Sam. Stryk. Diff. de Remiss. Obsequii. cap. 4.*

§. XVII. Inter Regalia jura Principis etiam ex prioribus est jus collectas & contributiones indicendi. Ubi quidem Martini in *Process. Sax. ad tit. X. §. 6. n. 129.* appellationem concedit in *causis Collectarum*, si de inæqualitate, de consuetudine vetere immutata, aut æstimo, sive catastro querela est, provocans simul ad *Mevii Part. 1. Dec. 148. §. 149.* Verum appellationes regulariter hic esse

54 CAP. III. DE CAUSIS. IN QVIBUS
illicitas, si dirigantur ad Judicia suprema Imperii ad de-
clinandas contributiones, nullum est dubium, add. *Capit-
tul. Leopoldi art. 18. ibi: und dieweil auch vorkommen, daß in Sa-
chen Hochfürstl. Obrigkeit und Regalien als in specie juris Col-
lectarum und sequela u. d. gl. r. Nec nobis contrarius est
Mevius l. c. quippe qui loquitur de causa contributio-
num acta in judicio inferiori, ubi cum ipso concedimus,
quod tunc appellatio fieri possit ad superiorem. conf.
dec. 149. num. 1. Ejus vero, verba sunt ejusdem, ead. Decis. n.
quod ex lege, consuetudine, conventione aliove titulo (verbo:
ex superioritate territoriali) extra controversiam debetur
impositio appellationem non admittit. Igitur Princeps pro-
pter superioritatem territorialem liberos habet ma-
nus circa modum collectarum & contributionum, an-
velit, ut antiquus modus per subcollectas retineatur, an
vero, (quod magis utile videtur, vid. Autor der neu ent-
deckten Goldgrube in der Accise, & confirmante quoti-
diana experientia,) hunc in Accisam commutare velit.
Torum enim jus collectandi & tributa indicendi depen-
det ab arbitrio Principis huj, vero norma debet esse salus
publica, conf. Dn. Stryk. Diff. de Jure subcollect. cap. 11. §. 7. sequ.
§. XVIII. Accedendum vero nunc etiam est ad causas
Politicae Ordinationis Politey-Sachen, ubi perinde Ap-
pellationem esse removendam a Principe, jurium suo-
rum custode, siquidem de facto, illa instituitur,
indoles & genius superioritatis territorialis suadent,
imo jubent. Equidem apud Mevium *part. 3.* occurrit
integra decisio 154. inquirens, an & quando in causis po-
liticae ordinationis appellationi locus sit, & tandem eo
collimare videtur, ut appellatio hic non plane debeat re-
moveri, quod, & peritissimo Viro facile largimur, si a ma-
gi-*

APPELL. PRINC. REMOVERE POTEST. 55

gistratu subalterno, ex potestate a Principe commissā, aliquid circa politiam constituatur, unde certum collegium vel ordo civium gravatum se sentiret, tunc enim appellatio posset ad superiorem fieri, *conf. n. 7. & fin. alleg. dec. 154.* Ceterum si causæ circa politiam, opificia, collegia certo determinatæ sint ex Ordinationibus Statuum Imperii, appellationem remotam esse ipse, *alleg. Dec. 154. num. 4.* fatetur. In Summa: quoties hodie Princeps, vel quilibet Status Imperii ex superioritatis territorialis excellentia potestate aliquid constituit circa regimen civitatum, conservationem Reipublicæ, ordinationes politicas condit; toties civibus & subditis, si gravatos se met prætendant, omnis appellatio ad superiora judicia deneganda est, ex innata tamen clementia Principum remedium extraordinarium supplicationis patet.

§. XIX. Hinc facile nunc dijudicari poterit, quid de illo casu judicandum sit, si Princeps, aut Regimen Provincie ejus loco, ordinationem circa moderandum luxum vestium, aut in cibo & potu, (sumptual-Reider oder Ordnung) condit, illaque ordinatione, certus ordo civium, privilegiis & summis litterariis honoribus ornatus, gravatus est ac in unam classem cum *illiteratis* & inferioris ordinis hominibus compactus sit, hicque de super appellationem instituat ad Cameram aut Judicium Aulicum, Viennenense. Viderur vero hanc Appellationem a Principe non posse removeri, quia in legibus & Recensibus Imperii ista privilegia memoratis personis sunt tributa, ut non Scribis, sed Nobilibus & Equitibus parificatæ sint, ceu id dudum a Walthero *de Gradib. Academ. &* qui hunc multis parasangis superat, Jo. Wilh. Ittero *tr. ejusd. tituli edit. noviss. Fregismont de dignit. Dd.* aliisq; hu-

jus

ius argumenti scriptoribus, copiose ex ipsis legum publicarum visceribus (ceu nonnulli loqui amant) evictum ac probatum est. Hinc quando controversia iis de prærogativa tali movetur, non videtur recursus denegandus ad Imperii commune Tribunal, cum totius Imperii consensu universalibus legibus talia privilegia iis indulgent sint. Equidem suo pondere haud dubie non destitutæ fuissent hæ rationes, si eo tempore cum istæ leges conditæ sunt, aut non multo post, adductæ fuissent. Nunc cum status Imperii sit muratus, inde etiam simul mutationem veteris appellandi licentiæ infert. Hinc cum in illustri quadam Provincia, quæ sub sceptro Potentissimi Principum florere incipit, casus in terminis terminantibus contingeret, Appellatioque super læsione ex ordinatione vestiaria ad Cameram devolveretur, hæc appellatio Rescripto Principis remota est, appellantesque eidem renunciare adacti sunt, quanquam de cetero illa non sine fructu fuit, dum, si non expressa, tamen tacita abrogatio per non usum dictæ ordinationis secuta.

§. XX. Superest, ut priusquam præsentem materiam relinquamus, de *Leutationibus* in processu Saxonico frequentibus, earumque remotione, pro instituti ratione agamus. Nimirum uti affinitatem habent leutationes cum appellationibus, paribusque abusibus subjectæ sunt; ita perinde possunt rejici istæ & removeri. Imo facilius leutationes removeri possunt, etiam a Judicibus inferioribus. Hinc in *Ordin. Proc. Sax. tit. 35. §. 4.* dispositum est: *Daß nicht allein in denen Leuterungs-Sachen die Muthwilligen Leuteranten / welche keine Declaratoriam erhalten / in die expensas retardati proces-*
sus

lus, verurtheilet werden / sondern auch in unserer Regierung / Appellation und Hoff-Gerichte Discretion und arbitrio stehen / ob sie nach Gelegenheit der angeführten gravaminum, denen Leuterungen / die zumahl noch bey wärenden denen Gerichten einkommen / deferiren / oder dieselbe abschlagen u. Removentur ergo Leutationes, si Judex nullius momenti gravamina deprehenderit. Martini *Process. Sax. tit. XXXV. §. 4. num. 12.* Tunc autem pronunciare moris est: **Das die eingewandte Leuterung nicht zulässig.** add. *Ill. Dn. Stryk. in Coll. Pract. Sect. 3. m. 6. §. 2.*

CAPVT IV.

De

EFFECTU APPELLATIONIS A PRINCIPE REMOTÆ.

SUMMARIA.

Connexio. Effectus A.R. est celer cursus justitie. §. 1. *Pena*, quando contra A. R. provocatio instituitur. Rescriptum alicujus Regiminis desuper. §. 2. Intentio Principis rescribentis cum Cl. A. R. §. 3. *equipollentia* verba Rescripti an eadem potestate gaudeant. §. 4. Effectus Appellationis, v. c. delatio ejusdem a Judice a quo, attentata, Apostoli sive reverentiales sive refutatorii §. 5. cessant, si Judex a quo tali rescripto cum A. R. instructus sit. §. 6. Si Princeps in specie aliquem deleget cum Cl. R. A. an recursus ad ipsum Principem s. summum ejus Tribunal sit sublati. §. 7. An Rescriptum cum Cl. A. R. tantum operetur circa appellationes frivolas. §. 8. Quid si Judex talis abutatur potestate & injuste procedat? Resp. appellatio denegatur, non v. remedium supplicationis. §.

H

9. ul-

9. ulterius hoc confirmatur. §. 10. vires C.L.R.A. si in Rescripto diversa negotia tractentur. §. 11. An delegatus Judex cum Rescripto A.R. possit ut suspectus rejici. §. 12. Quando cesset vis Cl. A.R. intuitu juris tertii. §. 13. Impedit Cl. A.R. omnia remedia suspensiva, & in specie Denunciationem Evangelicam §. 14. Nec licet hoc casu appellare ad vallem Josaphat aut judicium divinum. §. 15. Conclus. totius Dissert. §. 16.

§. I.

Postquam nunc perlustravimus causas, in quarum ventilatione appellatio removeri debet; consequens nunc est, etiam perpendere effectum harum remotioinum. Uti enim, nisi utile est quod facimus, stulta gloria reputatur; ita in primis frustra de remotione Appellationū verba fierent, nisi illa res insigni effectu gauderet. Consistit vero ille potissimum in hoc, ut amputatis ambagibus Appellationum, processus eo citius terminentur, & immortalitati litium anapraescindatur. Eum in finem, si quis audeat contra privilegia Principum & Statuum, quorum mentio facta est in *Capite I.* appellationes remotas resuscitare & reducere in praxin, digna poena talem a Principe, jurium suorum Vindice, affici posse, justitiæ æquitative consentaneum est.

§. II. Quæ assertio ne alicui dubia videatur, placeat eam illustrare ac comprobare Rescripto quodam Principali ad illustre Regimen alicujus Provinciæ d. D. *Cöln an der Spree* / 12. Decemb. 1695. Wir haben aus Eurer gehorsamsten Relation von 10. Sept. jüngsthin vernommen, was Gestalt N. N. sich unterstanden, in einer Sache/ betreffend

fend eine Summam von 487. Rthl. 12. gr. Unseren von Kayserl. Majest. neulich erhaltenen / und den 29. May. 1694. publicirten Privilegio de non appellando zuwieder / durch seinen Advocatum an den Kayserl. Reichs-Hoff-Rath appelliren zulassen / auch daß solche Appellation daselbst übergeben worden / dociret. Wie nun solche *Violation* unsers *Privilegii* propter consequentiam nicht unbestraffet bleiben kan / als habt ihr den delinquenten deshalb in 200. Rthl. zu *condemniren* und *exequiren* zu lassen &c. Sic etiam 1694. d. 29. May. publico Edicto omnibus in hoc Ducatu Magdebugico interdicta appellatio *super possessorio*, cujus edicti verba legere licet in Dn. Bodini laud. *Diff. de Illicita a Principibus Protest. Provo- cat. in Caus. Eccles. §. 52.* Ubi etiam *ead.* §. adducitur Rescriptum d. D. Cöln an der Spree / 30. Mart. 1696. quo Regimini injunctum, daß sie den Appellanten den Unfug besagter appellatio (*super possessorio*) vorstellen / und ihnen dabey injungiren sollen / bey Vermeidung einer Straffe von 2000. Rthl. sich derselben zu begeben / mit der Verwar- nung / daß wenn sie solche Appellation im geringsten *prose- quiren* würden / die 2000. Rthl. alsofort *executive* beyge- trieben werden sollen &c.

§. III. Uti vero hæc pœna concernebat appellati- ones per modum privilegii in Statuum territoriis re- motas; ita negari non potest, quod & reliquæ ap- pellationes a Principe rejectæ in causis modo enume- ratis innuant, velle Principem ut celeriter, levato velo, & ex bono & æquo magis, quam observatis ordinariis ambagibus fori isti Processus terminentur. Nam illa est vis & efficacia clausulæ: *Remota appellatione*, si illa in causa aliqua a Principe adhibeatur. Cels. Ugon.

in tr. de Clausul. pag. 421. Vital. de Camban. de Clausul. pag. 14. Maranta de Ordin. Judicior. P. 6. tit. Et quando appellatur. n. 338. Menoch. de Arbit. Jud. Qu. Cas. 19. Card. Tusch. Pract. Concl. tom. 1. lit. A. concl. 400. & operatur hæc clausula in omni causa, tam principali, quam incidenti. Cævallos commun. opin. contr. commun. tom. 4. qu. I. n. 933. habere quoque locum in causa reconventionis, notant Parlador. Rer. quotid. part. 5. lib. 2. cap. fin. §. 10. n. 14. Sigil. Scaccia de Appellat. quæst. 17. lim. 17. n. 23.

§. IV. Nihil autem refert secundum Dd. five Princeps rescribat: *appellatione remota*, five: sententia firma maneat, & mox executioni detur, Contard. *in L. un. num. 20. Cod. si in moment. poss. five: sententia fortior effectum suum.* Idem *c. 1. num. 28. seq. five: non possit querelare, sit remota omnis contradictio.* Ruginell. *de Appell. §. 9. gloss. 2. num. 14. five: non audiatur, Marches. de Commiss. Part. 1. de Commiss. cum claus. appellatione Rem. cap. 10. num. 11. five: imponatur perpetuum silentium.* Lancellott. *de Attentat. Part. 3. Cap. 28. num. 84.* Nam hæc formula ab allegatis Doctoribus pro clausulis coincidentibus & æquipollentibus habentur. Negat vero B. Dn. Brunnemannus. *Process. Civ. Cap. 28. num. 33.* quod ex formulis istis: sententia firma permaneat, imponatur perpetuum silentium & similibus possit totalis remotio appellationis inferri, quo & inclinatur alleg. Scaccia *all. lib. qu. 16. lim. 1. num. 28. seqv.* & pro hac opinione militat, quod in arduo hoc negotio, & ubi favor defensionis adest, in dubio verba Principis hunc favorem adimenta stricte debeant explicari. Nam sic accipiuntur verba Rescriptorum, ut juri conveniunt, & juxta hoc fieri debet, quod licet non expressum iis inesse credatur:

datur:

APPELLATIONIS A PRINC. REMOTÆ. 61
datur. Menoch. *de Præs. lib. 2. Præs. 9.* Ne inde injuriarum
occafio fit, unde jura oriri debent, *L. Nec Auis. 4. Cod. de
Emancipat. liber.* vid. omnino Mevius *P. 2. Dec. 193.* hoc plu-
ribus afferens. Quæ sententia admitti poterit, si inso-
litum fit appellationem in hac causa remove. Cate-
rum, si causa talis fit, ubi Princeps solet appellationem
rejecere, non puto verba, sed potius mentem Principis
attendendam esse. Quæ & mens Mevii est *in d. Dec. 193.* uti
apparet ex rubrica: *Delegatio causæ cum clausula, ut senten-
tia statim executioni mandetur, non excludit appellationem, nisi de
tali mente delegantis apparet.* Illa vero intentio ejusdem
clara est, si verba in Rescripto adhibita: *omni & quacun-
que appellatione remota.* Nam ex his verbis appellationes esse
sublatas, & quod prohibita appellatione in causa princi-
pali, stante hac clausula, censeatur etiam prohibita in
accessoria, & vice versa, asserit Marchef. *de Commiss. Part
I. p. 301. num. 56. & 73. sequ.* add. Scaccia *de Appellat. quest. 16
lim. 1. num. 96.*

§. V. Ordinarie vero Appellationes eo effectu
gaudent, ut Judex inferior Appellanti teneatur deferre,
quod ni faciat punitur jure civili *XXX. libb. auri. L. 21. Cod.
de Appell. Novell. 126. cap. 3.* de Jure Canonico autem arbitra-
rie, *Cap. 31. X. de Appell. Brunnem. in Comment. Cod. ad dict.
L. 21. num. 55.* Nec ille potest denegare Apostolos, si in-
tra legitimum tempus petantur, quod est 30. Dierum.
*L. In Judicibus. 24. Cod. de Appell. Carpzov. in Process. tit. 18.
art. 3. n. 44. Gail. lib. 1. Obs. 139. n. 15.* Quanquam verò com-
muniter sex species Apostolorum tradantur, conf. Mar-
tini in *Process. tit. X. §. 6. num. 143.* Potissimum tamen in
usu sunt *Reverentiales* h. e. quod detulerint huic appel-
lationi in reverentiam judicis superioris. Vbi hac formu-

la uti solent: Und wir aus unterthänigsten Respect gegen
 Ew. Churfürstl. Durchl. solcher Appellation deferiret/und sie
 ad Acta genommen. conf. ill. Dn. Stryk, in *Colleg. Pract.*
Cap. 23. §. 8. ut &, si Judex frivolum Appellationem vide-
 at, *Apostolos refutatorios* dare potest, quibus Judici supe-
 riori significatur, quod appellatio justa de causa rejecta
 sit. Quamquam vero hi Apostoli non tollant appellati-
 ones, & cognitio penes Judicem ad quem maneat, an ap-
 pellationi deferre velit; Martini in *Process. d. tit. X. §. ult.*
num. 714. id tamen operabuntur Apostoli refutatorii, ut
 difficilius a superiore recipiatur appellatio, vel ut audi-
 entia primum instituat super acceptanda vel
 rejicienda appellatione. Dn. Stryk. *Introd. ad Prax. Forens.*
cap. 23. §. 121. & in *Colleg. Pract. Sect. 3. membr. 6. §. 12.*

§. VI. Verum si rescripto Principis Appellatio re-
 mota est, judex nullatenus debet deferri appellationi, &
 quamvis appellatione pendente nihil possit innovari,
tot. tit. ff. nihil nov. appell. interposit. tamen hoc fallit, si Prin-
 cept appellacionem removet. Hinc Judex a quo appel-
 latum est hoc casu, potest sententiam suam exequi, nec
 attentata committit, *Marchef. de Commiss. Part. 1. cap. 8.*
num. 82. *Flamin. de Resignat. lib. 1. qv. 7. n. 163.* *Scacc. de Ap-*
pellat. qv. 16. lim. 1. num. 94. sequ. *Gvido Papa dec. 23.*
num. 3. *Seb. Vantius de nullit. tit. ex defect. Jurisd. num. 142.*
 Illud vero cum veritate congruere non videtur, quando
 Ant. Gomez. *Var. Resol. tom. 3. de delict. cap. 13. n. 32.* existi-
 mat, quod Iudex datus cum clausula: appellatione re-
 mota, deferendo postea appellationi ex ignorantia ju-
 ris, vel ex propria voluntate, faciat ut sententia ab eo
 lata suspendatur. Nam hoc tendit in fraudem rescripti
 Principalis, & appellatio illa est nulla, *Cap. sicut Romana*
I. X. de Rescript. Cap. Pastoralis. 53. X. de Appellat. §. VII.

APPELLATIONIS A PRINC. REMOTÆ 63

§. VII. Quod si vero in specie Princeps aliquem, deleget aut Commissarium instituat cum clausula; *remota appellatione*; quæritur, an hæc tali effectu gaudeat, ut postea plane non, ne quidem ad Principem, vel quod eum repræsentat supremum Tribunal, appellari possit? Negat hoc Mevius *Decis. Wismar. Part. 2. Decis. 194.* superiori iudicio hoc ipso manus ligatas haud esse, nec posse operari hoc Rescriptum adversus ipsummet delegantem, aut iudicium ipsius vice iudicans, contendens. Nam sicut superior non abdicat a se tali clausula jurisdictionem; ita non præcludit gravatis ad se provocationem. Hanc non eo minus recipere licet, jure potestatis superioris, sed & tenetur ex debito justitiæ, uti pulchre declarat Scaccia *de Appellat. quest. 16. num. 98.* Nec præsumitur delegans sibilegem dicere velle, *L. 1. Cod. d. LL.* imo nec debuit talem, qua nollet audire gravatum. Franch. *in Cap. Pastoralis 53. X. de Appellat.* Quæ sententia eatenus valet, ut Princeps qui hac clausula celerem expeditionem processus intendit, ordinariam quidem viam appellationis cupiat remotam; interim ipse aut ejus regimen vice ejusdem fungens, non denegat extraordinarium remedium supplicationis, si gravamen Justum doceri possit, ceu illud jam *cap. 3. §. 16.* expositum satis est.

§. VIII. Illi vero falli videntur, qui cum Lancelotto *de Attent. part. 2. cap. 12. lim. 8. num. 42.* Franc. Leone *in Thes. For. Eccles. Part. 2. c. 2. n. 36.* Jos. Sesse *de Inhibit. cap. 8. §. 2. num. 10.* Menochio *de arbitr. Jud. quest. cas. 197. num. 3.* Steph. Gratiano *Discept. For. cap. 41. num. 18.* Marchesio *de Commiss. Part. 1. cap. 10. num. 18.* aliisque existimant, clausulam illam in Rescripto Principali, de frivola appellatione solummodo remota, intelligendam esse, non vero de

de justa & legitima. add. Rebuff. *cr. de Appell. art. 7. gloss. 2. n. 26. tom. 3.* Enim vero si hæc sententiavera esset, valde arctis cancellis includendæ essent operationes hujus clausulæ, cujus rei contrarium tamen antea allatum est. Nec apparet, cur illam annectere clausulam in Rescripto necesse esset, siquidem appellationes frivola etiam sine ea, ex officio Judicis *ad quem* rejici, tum & a Judice *a quo* literis sive Apostolis refutatoriis elidi possunt, *v. supr. §. 5.* Agnovit hoc ipse Papa Innocentius III. *in cap. Pastoralis 53. X. de Appellat.* ita rescribens: *Quæsi visti, utrum quando inhibetur appellatio in rescripto, frustratoria tantum inhiberi videatur?* nos igitur attendentes, quod per appellationem frustratoriam, etiamsi non fuisset inhibita, negotium non debeat impediri, respondemus, *quod qualibet provocatio intelligatur removeri.* Hinc valet de omnibus Commissariis hoc Rescripto munitis, quod quælibet appellatio, licet non frivola sit sed justa, remota sit, licet Dd. Pontificii vim hanc tribuant clausulæ, si Papa alicui Cardinali commisit causam Appellatione remota. Farinac. *fragm. Crim. Part. 2. verb. Judex. n. 963.* Cardin. Tusch. *Pr. Concl. tom. 1. lit. A. concl. 400. num. 11.* quo scilicet dignitas Cardinalitia quid operetur, Bapt. Fragos. *in Regim. Christ. Reip. p. 1. lib. 8. Disp. 24. n. 224.*

§. IX. Interim tamen hoc ambabus manibus largimur Dn. Mevio *Part. 2. Decis. 194. num. 12.* quod Princeps delegatum Judicem vel Commissarium constituens cum potestate de non ulterius provocando, optimam fiduciam in eo collocet, in quo si aberret committens aut fallatur, & Judex secus procedat, nec menti, nec potestati ejus convenire, ut effectum excludendæ defensionis

APPELLAT. A PRINC. REMOTÆ 65

nis habeat, quod corroborat Petr. Gregorii testimonio *tr. de Appell. lib. 2. tit. 26. n. 7.* Nam Princeps, qui hoc modo appellationes rejicit, non eo ipso tollit omnem defensionis speciem, quippe quæ per remedium extraordinarium supplicationis patet, ceu supra *Cap. 3. §. 17.* vidimus. Verum ea est intentio Principis hisce rescriptis, ut iustitiæ celeris expeditio fit, fatente hoc Mevio *cit. Decis. n. 12* ne causa semel per Commissarios, aut alios iudices delegatos decisa, per novas instantias, ambages appellationum infringatur; sed si notabiliter quis gravatus sit, hoc per supplicationem ad Principem corrigi petat.

§. X. Hoc igitur remedium sive beneficium supplicationis salvum est, non vero appellationes, si iudex dolo, vel lata culpa sententiavit, ceu loquitur Scaccia *de Appell. quæst. 16. lim. 1.* ubi tunc illa vitia sententiæ, in libello supplicis clare & nervose adducenda probandaque, quod eo facilius suscipi poterit, si sententia sit notorie injusta & iniqua. Cardin. Tusch. *tom. 1. lit. A. concl. 400. n. 5. seqq.* item quando processus absente parte & non observatis substantialibus esset gestus, Marches. *de Commiss. Part. 1. p. 303.* aut alio modo gravamen notorium sit. Lancellott. *de Attent. Part. 2. cap. 12. lim. 8. num. 28.* Seraphin. *de Seraphinis de privil. Juram. privil. 74. n. 46.* St. Gratian. *Disc. For. 1. tom. 1. n. 17.* tunc enim supplicatio ad Principem integra est, licet in rescripto dictum esset: *omni & quacunque appellatione remota.* Mart. *de Clausul. part. 1. claus. 12. num. 7. seqq.* Tusch. *dict. concl. 400. n. 24.* Scacc. *d. l. qv. 17. lim. 15. n. 8.* Marches. *d. Part. 1. p. 279.* Ut & restitutio in integrum. Gail. *lib. 1. obs. 33. n. 5.*

§. XI. Quid autem, si rescriptum plura diversa ne-

goria in se contineat una cum clausula: *appellatione remota*, quæritur, an tunc ista ad omnes lites trahenda sit, an saltem ad capita nonnulla? Equidem si nonnullorum Dd. vestigia premere arrideret, in utramque partem hæc ventilari possent ex materia de odiosis & favorabilibus, & inde derivata extensiva ac restrictiva interpretatione; Sed quid opus ambagibus cum Pontifex Gregorius IX. in *Cap. 71. X. de Appell.* jam plene hoc deciderit rescribens: *Inquisitione tua taliter respondemus, quod quoties clausula, per quam tollitur appellationis remedium in medio literarum ponitur, si sunt plura negotia se minime contingentia, præmissa tantum complectatur, nisi forte in fine literarum prædicta clausula iteretur.* Omnino enim mens rescribentis hic attendenda est, nam hæc in ejusmodi constitutionibus proram & puppim facit. *add. Corlerus sing. 33. Covarruv. Pr. Quest. c. 15. n. 4.*

§. XII. Altioris indaginis vero quæstio est, an Judex delegatus a Principe cum Rescripto: *Appellatione remota*, possit ut suspectus rejici a partibus? Asserunt hoc haud pauci DD. vid. Lancellott. *de Attent. Part. 2. c. 6. num. 3.* Jac. Laur. *tr. de Judic. suspect. cap. 2. n. 20.* Scacc. *de Appell. qv. 16. lim. 1. n. 89.* Marches. *de Commiss. Part. 1. p. 301. n. 89.* qui contendunt, quod delegata alicui Judici causa a Principe cum hæc clausula: *Appellatione Remota*, non intelligatur remota recusatio illius. Fundamentum autem sententiæ suæ quærunt in *Cap. 47. X. de Appell.* Verum in illo capitulo non dicitur, quod judex hoc casu ut suspectus recusari a partibus possit, sed quod appellari possit, si *locus non tutus* partibus assignetur, etiamsi sit scriptum *appellatione remota*. Apparet hoc partim ex verbis per-

perspicuis capituli ipsius, partim ex subjuncta specie facti. Igitur a loco non tuto ad iudicem suspectum, non tuta hoc casu est conclusio. Dum enim Princeps cum tali potestate aliquem delegat, spemque ac fiduciam in hoc iudice ponit, non apparet qua fronte recusari possit ut suspectus; si vero causæ justæ suspicionis adsint, tunc ad remedium supplicationis confugiendum est, Principique illæ exponendæ sunt. Cæterum si Princeps prævideat, quod Commissarium temere sint rejecturi, potest in rescripto combinare clausulas, & appellationem ac recusatorem iudicis prohibere. conf. *cap. II. §. 2. f.*

§. XIII. Restat denique, ut effectum appellationis remotæ intuitu juris tertii perpendamus. Non vero hoc rescriptum ejusque clausulam operari contra tertium, nec illum prohiberi appellari pro eo, quod suum interesse putaverit, integra legio Doctorum asserit, Baldus in *Cap. super eo, not. 2. X. de Offic. deleg. Maranta de Ordine Judic. tit. 5. quandoque appell. n. 339. Lancellort. de Attent. cap. 12. ampl. 14. n. 8. Rebuff. tom. 1. ad LL. Gall. tit. de lit. oblig. art. 1. glos. 10. n. 10. Card. Tusch. Pract. concl. tom. 1. lit. A. concl. 400. n. 16. Grass. comm. opin. tom. 2. lib. 7. tit. 24. n. 29. Menoch. de Arbit. Jud. Qu. lib. 1. qu. 9. n. 92. sequ. Martini in Process. Tit. X. §. 6. num. 29. Nec deest huic assertioni fundamentum in *Cap. super eo. 15. X. de offic. 5. pot. Jud. deleg. ubi Alexander III. P. R. ita rescribit: Hoc tuam volumus discretionem tenere, quod licet questionem, quæ de presentatione vertitur appellatione remota committamus alicui terminandam, non tamen est nostræ intentionis, Diæceseos Episcopo vel Archidiacono præjudicium generare, si videntes juri suo detrahi duxerint appellandū, quia**

non illis, sed partibus inter quas causa commissa est, appellationis remedium est sublatum. Quanquam vero hoc capitulum necessitatem Principi appellationem removentis haud imponat, eodem modo procedendi hoc casu erga tertium, maxime subditum suum; attamen, si tertius esset extraneus, æqua est dispositio capituli, ne repressaliis ansa suppeditetur. conf. Hillig. *ad Donell. lib. 28. c. 6. lit. X. Mynf. 1. Obs. 3.*

§. 14. Ultimus effectus Rescripti Principis appellationem removentis erit, ut postquam nec per beneficium supplicationis a victo aliquid obtentum sit, cessent omnia remedia suspensiva cujuscung; nominis sint. Equidem nonnulli Dd. quories nullum remedium in foro superest, unde victo consuli potest, solent confugere *ad Denunciationem Evangelicam* conf. Haersolt. *tr. de Action. act. 66. num.* Verum cum hæc Denunciatio nomine tantum *Evangelica sit*, revera autem papismum sapiat, & ex ambitione Cleri, hoc modo jurisdictionem secularem turbantis ac deprimentis & omnia ad molendinum suum trahentis, (qui scopus totius *Juris Canonici*, quanti quanti sit, etiam est) profluxerit, merito ejus usus cessare debet in foris protestantium, & consequenter etiam quo ad præsentem materiam. Quod vero inventum papale, & *Papo-Casariam* sapiens institutum, sit Denunciatio Evangelica, patet vel ex sola ejus descriptione, quando juxta *Cap. Novit ille. 13. X. de Judic. & Can. si peccaverit. 19. Caus. II. qu. 1.* dicitur remedium, quo actionibus & auxiliis juris civilis destitutus, *Judici Ecclesiastico* oblato libello denunciat, ut peccatorem primo secreto,

to, deinde testibus adhibitis admonitum *Censura Ecclesiastica* compellat, cogatue ad seriam pœnitentiam, agendam, atque ad rem restituendam. Enim vero jure civili sat remediorum proditum est, sua jura vindicandi, quæ si neglecta fuerint, aut succurrere denunciante non possunt, valde obscurum aut imaginarium ejus jus sit, necesse est, ut adeo nihil referat Judicem Ecclesiasticum (personam, quæ in primitiva Ecclesia valde incognita erat) quid in negotiis civilibus agatur. Nec puratitia *censura ecclesiastica* (quæ hic etiam opus est ad exprimendam hypocriticam pœnitentiam) ex Matth. XVIII. 15. poterit, citra violentam explicationem, cum mansuetis principiis novi fœderis nullatenus congruentem, erui.

§. XV. Multo minus aliæ appellationes insolitæ hic locum sibi vindicare poterunt, v. c. provocatio ad *Vallem Josaphat*. Nam hæc, uti ipsum nomen indicat, erronea est, & nescio ex qua traditione papistica ad vulgus profluxit, dum credunt, supremum judicium in Valle Josaphat, prope Hierosolymas institutum aliquando iri, Conf. Heringii *Pecul. tr. de provocat. ad Vallem Josaphat*. Igitur hæc provocatio eadem esse debet, quam si ad tribunal divinum dirigeretur. Quanquam vero non infitiani audeam omnia exempla, quæ hoc casu non sine effectu fuisse, a gravibus Autoribus asseritur, conf. Drexelii *tr. de Tribunali*, qui allegatur a B. Brunnem. *ad L. un. ff. a quib. appell. non lic. num. 9.* Nihilominus tamen, si illæ provocationes ex levitate fiant, aut immoderato fervore, & ut ægre fiat Judici, adque ejus contemptum dirigantur, nullum est dubium, quod puniri possit temerarius ejusmodi pro-

70. CAP. IV. DE EFFECTU APPELL. REMOTÆ.
provocans. Nec negari poterit, hunc rancorem
animi cum mansuetudine Christiana pugnare, licet
pœna immerita sustineatur.

§. XVI. Atque hæc sunt, quæ nobis, hanc satis
intricatum materiam meditantibus, in chartam con-
jicere placuit. Copiosius ac plenius pleraque elabo-
rari potuissent, siquidem animus fuisset tractatum se-
cundum quatuor causarum genera consarcinandi;
& cum saltem pro specimine quodam Academico
venditetur hæc opella, vel nobis tacentibus facile qui-
libet ratio cinari poterit, quod in nullius juris quæsitæ &
quærendi præjudicium vergere possit, nec ea intenti-
one conscripta sit, quod vix monere sustinuissemus, ni-
si moris esset, non imponere sine Epilogo,
Dissertationibus

F I N E M.

COROLLARIA.

I.

Appellatio a Cæsare vel Principe male informato, ad Cæsarem vel Principem melius informandum, peccat in reverentiam, Principibus ob summum charactarem divinitus impressum debitam; dum ipsos quasi negligentiam incusat. Interim tamen si quis justitia causæ fretus sit, eamque liquido demonstrare possit, illi beneficium supplicationis nec hoc casu eripiendum erit.

II.

Temerarium est, & contrarium indoli christianismi, Principi Evangelico potestatem circa sacra, & inde etiam pendentem mutationem rerum Adiaphorarum circa cultum divinum externum, denegare. Laudanda potius est istius Principis moderatio, qui subditis suis potestatem liberam relinquit, an velint confessione auriculari, in primitiva Ecclesia incognita, uti, nec ne; interim tamen loco nunci confessorarii idoneo familiario Ministris Ecclesiæ prospicit ex propriis suis re-reditibus.

III.

Judæus Christiano Pupillo tutor datus a Magistratu, illud officium recusare haud valet, nec audiendus est a spreta recusatone appellans.

IV.

Princeps, ob superioritatem territorialem, aggratiandi jure plenissime fruitur circapœnam ob delicta subditorum sumendam.

V.

Confidenter cum Pufendorffio asserimus, quod
in

invasus, non obstante periculo æternæ salutis invadentis, ipsum cum internectione possit rejicere, si non aliud medium evadendi sit.

VI.

Nulla idonea apparet ratio, cur asserendum sit, quod polygamia pugnet cum jure Naturæ & etiam Divino.

VII.

Posito, quod pactum Diabolo cum Magis intercedat, tamen propter nudum pactum, citra damnum illatum, pœna capitalis non est infligenda.

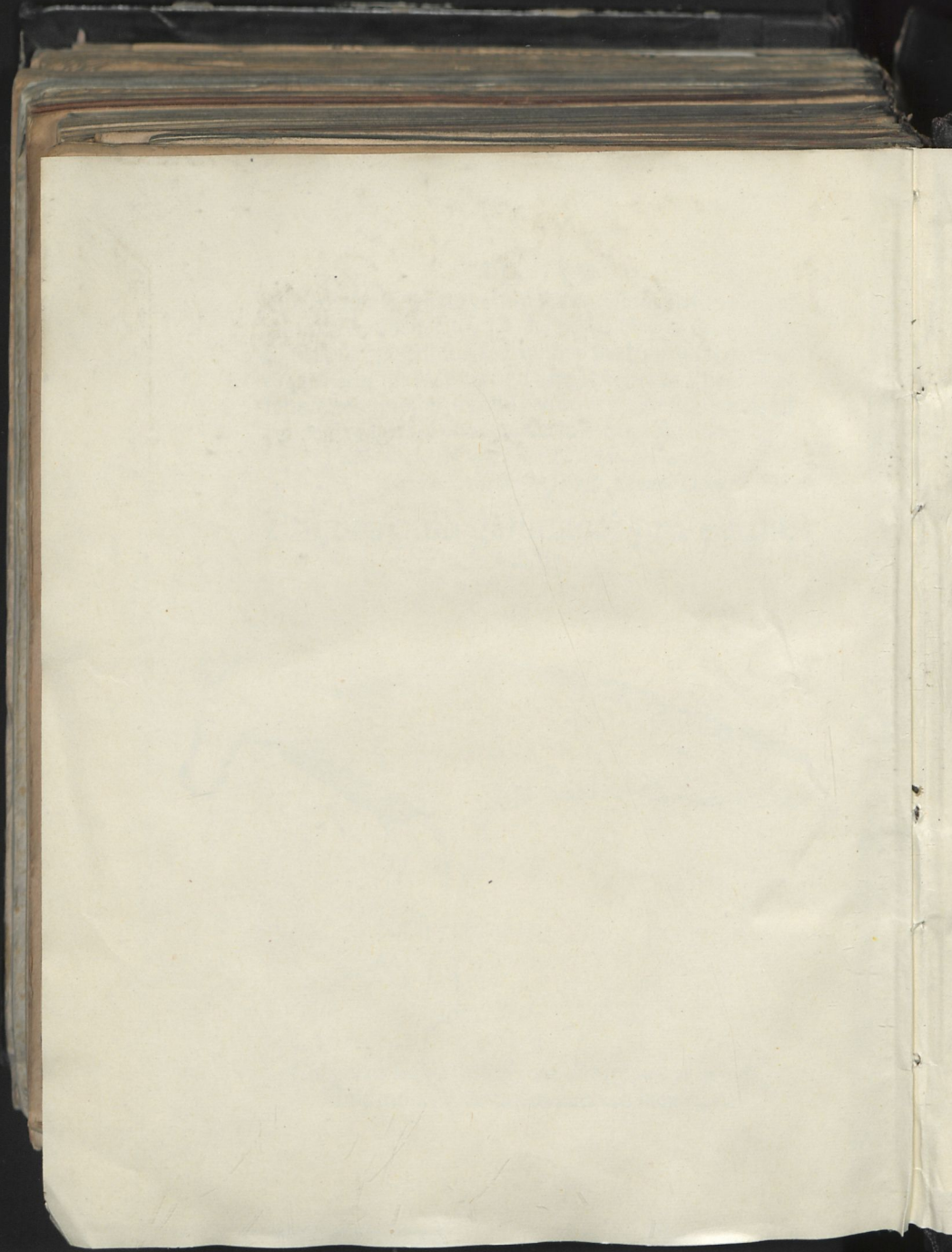
VIII.

Jndicia Magiæ Diabolicæ, quæ, a concubitu cum Satana, saltationibus in Bruçtero monte a stigmatibus, torpore & carentia lacrymarum in tortura, a Dracone volante circa Inquisitæ caminum aliquando hærente, a transmutatione in lupos, feles & c. petuntur; partim simplicitatem & ignorantiam rerum physicarum produunt, una cum proba sagarum per aquam frigidam: partim in classe anilium fabularum primum locum merentur.

IX.

Opinio, qua locus Cœmiterii prope Ecclesiam honestior, vicissim locus prope murum vilior habetur, originem debet papismo, & consecrationi Ecclesiarum superstitiosæ.

Halle, Diss., 1702 A-k

ULB Halle 3
003 891 690

f
sb.

VD18

10

DISSERTATIO JU
DE

APPELLA
RESCRIPTO
CIPIS RE

Quam

RECTORE MAGNIFIC
SERENISSIMO PRINCIPI

DN. FRIDER. W

REGNI BORVSSICI, EI
ET PROVINCIA RV M HE
IN ACADEMIA REGIA F

PRAESI

JACOBO BRUN

JURIUM LICENT. ET PROFESS.

D. *May.. MDCCII.*

Eruditorum disquisitio

CHRISTIANVS ANDR

Seehus. Palæo-Mar

HALÆ MAGDEBVR

Typis Ioannis Gruneri, A

2478

2.

